„NIWA" TYGODNIK BIAŁORUSKI — CENA 60 gr

Ніва

№ 51 (95) БЕЛАСТОК, 22 СНЕЖНЯ 1957 г. ГОД II

Рады нарадовыя — органы народнай улады

Рады нарадовыя — гэта органы дзяржаўнай улады ПНР, улады працоўных на тэрыторыі грамадаў, паветаў і ваяводстваў.

Менавіта такі, а не іншы характар радаў нарадовых вынікае з нашай канстытуцыі.

Аднак яшчэ дагэтуль існавала ў нас немалая разыходнасць між правам і дэкларацыяй, а рэчаіснасцю. Таму і правы радаў нарадовых былі вельмі абмежаваныя, а іх непасрэдны ўплыў на дзейнасць выканаўчых органаў у рэчаіснасці меў зусім малое значэнне. У выніку з агульнай дэцэнтралізацыяй і дэмакратызацыяй жыцця ў нашай краіне, узнікла патрэба дэцэнтралізацыі і пашырэння правоў у дзейнасці радаў.

Яшчэ ў 1955 годзе Рада Міністраў падпарадкавала ваяводскім радам будаўніцтва рабочых жыллёвых кварталаў (ДБОР) і арганізавала ім уплыў на раздзел памяшканняў з новага будаўніцтва. Пад кіраўніцтва радаў перададзена таксама эстрадныя прадпрыемствы, некаторыя тэатры і рэгіянальныя музеі. Як бачым, не былі гэта нейкія ўжо вельмі смелыя рэформы, аднак усё-ж-такі былі гэта пачынанні ў напрамку пашырэння правоў і ўмацавання пазіцыі радаў.

У 1956 годзе Рада Міністраў выдала пастанову № 611, якая абазначала ўжо нямалы прагрэс у напрамку далейшага пашырэння правоў радаў і адначасова абмежавання празмернага і бюракратычнага круга дзеяння цэнтральных органаў.

Пабольшана магчымасць уласных даходаў рад нарадовых. Пастаноўлена, што пры апрацаванні плана працы рады нарадовыя абавязваць будуць толькі некаторыя паказчыкі з Дзяржаўнага гаспадарчага плана. Рады нарадовыя са свайго агульнага бюджэту будуць прызначаць адпаведныя сродкі на паасобныя заданні.

План і бюджэт на 1958 год, рады нарадовыя апрацоўвалі апіраючыся на пастанове № 611.

Працэс дэцэнтралізацыі ў радах нарадовых яшчэ адбываецца. У будучыні галоўнымі ачагамі працы рад нарадовых не будуць ваяводскія рады, а павятовыя і грамадскія. Ваяводскім радам застануцца, у асноўным, каардынацыйныя функцыі. Істотным сенсам і мэтай сучаснай барацьбы за новую ролю рад нарадовых ёсць ажыццяўленне багатых форм шырокага ўдзелу грамадскага актыву і выбаршчыкаў у выкананні задач тэрытарыяльнай улады, у кантролі яе дзейнасці, а асабліва кантролю дзейнасці органаў тэрытарыяльнай адміністрацыі.

(Працяг на стар. 2)

Колькасць насельніцтва Польшчы

Паводле даных галоўнага статыстычнага ўпраўлення, колькасць насельніцтва Польскай Народнай Рэспублікі на канец верасня 1957 года складала 28.420 тысяч чалавек. У тым ліку жыве на вёсцы 15 мільёнаў 561 тысяч асоб.

Літоўскае таварыства ў Варшаве

15 снежня г. г. у Старамейскім Доме культуры ў Варшаве адбыўся арганізацыйны сход Варшаўскага аддзела Літоўскага грамадска - культурнага таварыства.

На сход апрача прадстаўнікоў літоўскага насельніцтва пражываючага ў Варшаве прыбылі: сакратар Галоўнага Праўлення ЛГ-КТ тав. Я. Стаскелюнас, прадстаўнік Міністэрства ўнутраных спраў тав. А. Лашкоўскі і старшыня Варшаўскага аддзела БГ-КТ тав. Ю Туронак.

У сваім уступным слове Старшыня сходу прывітаў прысутных і прачытаў прывітальнае пісьмо ад Г. П. Літоўскага таварыства. З кароткай прамовай выступіў таксама Ю. Туронак, які перадаў літоўскім сябрам гарачыя прывітанні ад Беларускага таварыства і пазнаёміў прысутных з дасягненнямі Варшаўскага аддзела БГ-КТ.

У сваім дакладзе на сходзе сакратар ГП. ЛГ-КТ тав. Я. Стаскелюнас сказаў аб багатых традыцыях супольнай барацьбы і культурных суадносінах паміж літоўскім і польскім народам і ўспамянуў ён таксама аб тым, што і Варшава ўжо даўно была знаёмая літоўцам. У Варшаве вучыўся літоўскі паэт В. Кудірка і кампазітар К. Чурлёніс. Да другой сусветнай вайны існавала ў Варшаве літоўскае культурнае таварыства.

Аднак Таварыства, якое арганізавалася ў Народнай Польшчы, — сказаў Я. Стаскелюнас — прыступіла да працы ў зусім іншых умовах і іншыя мае мэты сваёй працы: развіццё роднай культуры сярод літоўскага насельніцтва умацоўванне дружбы з польскім народам, а таксама з нацыянальнымі меншасцямі пражываючымі ў Польшчы, а самае галоўнае — пабудова сацыялізма ў нашай краіне.

Асноўнай мэтай працы, якую Галоўнае Праўленне бачыць у адносінах да свайго Варшаўскага аддзела, гэта наладжанне цэнных культурных кантактаў не толькі з польскім насельніцтвам, але і з нацыянальнымі меншасцямі пражываючымі ў Польшчы.

У спрэчках удзельнікі сходу звярнулі ўвагу на неабходнасць выдавання літоўскай газеты ў Польшчы, а таксама атрымання памяшкання для Варшаўскага аддзела Літоўскага таварыства.

Пасля спрэчак адбыліся выбары Праўлення аддзела і рэвізійнай камісіі. Старшынёй Варшаўскага аддзела ЛГ-КТ выбрана тав. З. Балтрушайтіса.

Новаму, братняму Таварыству ў Варшаве жадаем плённай працы на ніве роднай культуры.

ВІКТАР ШВЕД

Настаўніцкая канферэнцыя

14 снежня г. г. ў Гайнаўцы адбылася канферэнцыя настаўнікаў беларускай мовы, на якой прысутнічаў прадстаўнік Міністэрства асветы, Гансеўскі.

На канферэнцыі, галоўным чынам, гаварылася аб падрыхтоўцы настаўнікаў да навучання беларускай мовы і супрацоўніцтва з асяроддзем, аб арганізаванні культурнай працы ў сваім асяроддзі і аб супрацоўніцтве з БГ-КТ і рэдакцыяй «Нівы».

Каб больш такіх кіёскаў

У кіёску «Рух» на скрыжаванні Алеі Непадлегласці з вул. Дамброўскага ў Варшаве заўсёды можна купіць «Ніву», бо знаходзіцца яна на пярэднім плане, а не прыкрытая іншымі часопісамі, як гэта здараецца ў многіх іншых кіёсках. Апошні нумар «Нівы» знайшоўся тут нават у вітрыне і кожнаму здалёк кідаўся ў вочы.

Хацелася-б, каб больш было такіх кіёскаў «Руху» і не толькі ў Варшаве — каб ніхто не наракаў, што «Нівы» са свечкай не знойдзем.

ВШ

Аб працы гуртка БГ-КТ у Шчэціне

Як паведамляе наш карэспандэнт са Шчэціна, гурток БГ-КТ (які існуе там ужо амаль год) апошнім часам разгарнуў шырэйшую культурна-асветную працу.

М. ін. наладжана некалькі літаратурных вечараў прысвечаных беларускім пісьменнікам — Янку Купалу і Максіму Багдановічу і прачытана лекцыі на тэму гісторыі Беларусі.

Гурток БГ-КТ у Шчэціне супольна з Украінскім таварыствам час-ад-часу арганізуе супольныя літаратурныя вечары.

ЗІМА

Яшчэ на Беласточчыне зіма не разгулялася. Снегу амаль няма. А ў Карканошах турыстычны сезон у разгары. Фото — ПАФ

Мастацка-драматычны гурток БГ-КТ у Гарадку разгортвае працу

У мінулую нядзелю ў Гарадку (15 снежня) больш 300 асоб прыйшло ў залу мясцовага клуба, калі пачулі камунікат праз мясцовы радыёвузел, што драмгурток дае пастаноўку п'ес «Суседка» і «Мікітаў лапаць».

Аб мастацтве і таленавітасці ўдзельнікаў гарадоцкага драмгуртка сведчыць тое, што жыхары Гарадка з вялікім захапленнем, ужо не першы раз глядзелі яго пастаноўкі.

Удзельнікам гарадоцкага драмгуртка жадаем поспехаў у працы, а да жыхароў Гарадка і навакольных вёсак звяртаемся з просьбай, каб бралі прыклад з удзельнікаў драмгуртка і шырэй чым дагэтуль распаўсюджвалі беларускую культуру і мову, каб у 1958 годзе ў кожнай вёсцы паўстаў драмгурток.

(ак)

Дні Украінскай культуры ў Польшчы

З выпадку 40-ой гадавіны ўтварэння Украінскай ССР ад 12-га да канца снежня г. г. у нашай краіне праходзяць «Дні Украінскай культуры». На гэтыя «Дні» запрошана ў Польшчу дэлегацыю культурных дзеячоў Украіны, якія прымуць удзел у многіх сустрэчах. На экранах у клубах Таварыства польска - савецкай дружбы будуць дэманстраваны украінскія фільмы. Цэнтральны агляд дасягненняў украінскай кінематаграфіі адбудзецца ў Кашаліне.

У праграме «Дзён Украінскай культуры» прадбачаны таксама прыезд двух украінскіх вакальна-танцавальных ансамбляў, якія будуць выступаць у многіх гарадах Польшчы.

«Дні Украінскай культуры» распачаў урачысты канцэрт, які адбыўся 14 снежня ў Зале Нацыянальнай Філармоніі ў Варшаве.

У канцэрце прынялі ўдзел прадстаўнікі Партыі і Урада, таксама прадстаўнікі Галоўнага Праўлення ТПП-Р і Украінскага грамадска - культурнага таварыства.

З уступным словам, прысвечаным гісторыі ўтварэння УССР і традыцыям польска - украінскай дружбы выступіў дырэктар Польска - Савецкага Інстытута А. Шаняўскі.

У канцэрце прымалі ўдзел вядомыя варшаўскія артысты.

В. Ш.

Пражыла 100 год

Нядаўна Алесі Гліве мінула ўжо 100 год. Гэтая бабуля яшчэ даволі добра адчувае сябе. Яна поўная гаспадыня ў хаце: варыць, корміць свіней, носіць дровы і бульбу. Жыве яна ў вёсцы Храбалы ў Бельскім павеце. Алеся Гліва мае ўжо 10 праправнукаў.

Родны брат Алесі Глівы, Сямён Сахарчук мае ўжо 95 гадоў. Жыве ён у вёсцы Праневічы ў Бельскім павеце.

М. Х.

Беластоцкі Беларускі хор на фалях Польскага радыё

У мінулую суботу — 14.XII. у 17 гадз., Беластоцкая радыёстанцыя прысвяціла каля 30 хвілін на слоўна-музычны рэпартаж аб жыцці і дзейнасці Беларускага хору, што існуе пры Галоўным Праўленні Беларускага таварыства ў Беластоку. На ўвагу заслугоўвае той факт, што аўтар рэпартажа, рэд. Карпінская не абмежавалася толькі да павярхоўнага паказу ўнутранага жыцця і мастацкай дзейнасці хору, але таксама ўзняла шэраг істотных недамаганняў і недахопаў у дзейнасці, як і самога хору так і Беларускага таварыства наогул.

Трэба толькі пажадаць, каб такая перадача аб жыцці беларусаў Беласточчыны не была апошняй.

(ся)

Канструктыўнае суіснаванне — мэта замежнай палітыкі Польшчы

На пасяджэнні Камісіі Замежных Спраў Сейма з прамовай выступіў Рапацкі — міністр Замежных Спраў Польшчы. У сваёй прамове міністр Рапацкі накрэсліў сучасную замежную палітыку Польскага Урада, зрабіў кароткі аналіз сітуацыі ў свеце і ўказаў магчымасці прадухілення небяспекі новай страшэннай ядзерна-ракетнай вайны.

Якая цяпер міжнародная сітуацыя і якой замежнаю палітыкай кіруецца наш урад?

У сучасны момант, у краінах капіталістычнага Захаду выступаюць дзве яскрава супярэчныя тэндэнцыі. Тэндэнцыі завастрэння міжнароднай сітуацыі падтрымліваюць колы звязаныя з найбольш экспансіўнымі, пераважна амерыканскімі канцэрнамі, якія імкнуцца падпарадкаваць сабе ўвесь капіталістычны свет і здабыць сусветную гегемонію. У значнай меры разлічваюць яны на мілітарыстычныя і рэвізіяністычныя колы Заходняй Германіі. Для іх мажлівасць перамогі соцыялізма ў мірнай рывалізацыі з капіталізмам страшнейшая чымся небяспека нуклеарна — ракетнай вайны

Аднак апрача гэтай тэндэнцыі, у заходнім капіталістычным свеце выступае і другая тэндэнцыя, тэндэнцыя змяншэння міжнароднага напружання і мірнага суіснавання дзяржаў аб розных грамадска - палітычных ладах. Гэта тэндэнцыя ахапіла не толькі рабочы клас і сялян, але таксама і інтэлектуалістаў, розныя слаі дробнай і сярэдняй буржуазіі і ліберальна-дэмакратычныя колы нават у найбольшых капіталістычных дзяржавах.

Агрэсіўныя блокі і бясконцая гонка ўзбраенняў з'яўляюцца велізарным цяжарам, асабліва, для меншых капіталістычных краін. Адсюль і вынікае знеахвочванне і выразнае замяшанне ў колах атлантычных дзяржаў. Боязь перад вынікамі такой гонкі ўзбраенняў з'яўляецца прычынай крызісу НАТО.

Стратэгія «запалохвання» траціць уплыў.

Як вядома, Польшча нядаўна выступіла ў Арганізацыі Аб'едненых Нацыяў з прапановай стварыць зону дзяржаў, якім было-б забаронена пераховўванне атамнай зброі. Мова аб так званай безатамнай зоне. Гэта прапанова цесна звязана з ідэяй утварэння ў Еўропе зоны абмежаваных узбраенняў. Многія дзяржавы, а нават і палітычныя аўтарытэты Захаду падтрымліваюць гэтую прапанову Польшчы — званую Праектам Рапацкага. З'яўляецца гэта праявай узмацнення ўплыву на Захадзе тэндэнцыяў змяншэння міжнароднага напружання і мірнага суіснавання, што дае рэальныя мажлівасці для прапановы міністра Рапацкага.

Незалежна ад гэтай прапановы, праводзяцца далейшыя спробы паразумлення. Такой спробай з'яўляюцца пасланні прэм'ера Булганіна да ўрадаў чатырох вялікіх капіталістычных дзяржаў. Прыняццё прапаноў Булганіна мела-б велізарнае маральнае значэнне і адыграла-б знамянальную ролю ў далейшым развіцці міжнароднай сітуацыі.

Польшча асабліва зацікаўлена справай рэгуляцыі ўзбраенняў. Вялікай небяспекай для Польшчы, Еўропы і ўсяго свету з'яўляюцца праекты ўзмацнення ядзерных узбраенняў у Федэратыўнай Рэспубліцы Германіі.

Цвяроза думаючыя палітыкі Захаду ведаюць і штораз часцей адкрыта прызнаюць, што граніца на Одры і Нысе застанецца назаўсёды. Аднак дзяржавы НАТО выкручваюцца ад яснага прызнання гэтай граніцы раздзьмуваючы тым самым заходненямецкі рэвізіянізм.

Польшча імкнецца да дружалюбных суадносін з цэлым нямецкім народам і да яшчэ большага паглыблення супрацоўніцтва і дружбы з Германскай Дэмакратычнай Рэспублікай. Польшча імкнецца да дружалюбных суадносін з Федэратыўнай Рэспублікай Германіі на аснове ўзаемнай бяспекі і супрацоўніцтва.

Такім чынам Польшча хоча ўдзельнічаць у барацьбе ўсіх дзяржаў і сіл соцыялізма і прагрэсу за змяншэнне напружання ў міжнародных суадносінах, за мірнае суіснаванне, за разбраенне, за ўзаемабяспечнасць і працяглы мір ва ўсім свеце.

(ся)

Вучоныя ЗША будуць шукаць асколкі ракеты першага спутніка

Акадэмія навукі ЗША і амерыканская Краёвая Рада па справах доследаў, пастанавілі дапамагчы СССР знайсці асколкі ракеты першага спутніка.

Рады нарадовыя — органы народнай улады

(Працяг са стар. 1)

Кантроль будзе гарантаваны паасобнымі камісіямі радаў, якія ў рэчаіснасці могуць быць асноўным дапаможнікам радаў, калі вакол іх згуртуецца моцны актыў спецыялістаў і грамадскіх дзеячоў. Нядаўна апрацаваны праект новай пастановы адносна працы радаў нарадовых, які між іншым гарантуе камісіям магчымасць хуткага атрымання адказу на зложаныя імі прапановы.

Аднак добрая праца рады залежыць не толькі ад актыўнасці ў працы камісій але і ад уласцівых форм індывідуальнага дзеяння кожнага раднага. Пастаянная сувязь раднага з акрэсленым асяроддзем, справаздачы падаваныя да ведама выбаршчыкаў, абавязак пераконвання, уладжвання, ці растлумачвання нерэальнасці, або няслушнасці тых ці іншых прапаноў, жаданняў, крытыкі і пастулатаў зложаных на рукі раднага, павінны ў практыцы стварыць адасобленную, шырокую плынь грамадскага кантролю, выхаваць зусім новы тып даверанай асобы раднага, у рэчаіснасці даверанай асобы сярод працоўных.

Прадугледжваецца, што ў адміністрацыйнай дзейнасці ГРН асноўную ролю адыгрываць будзе сталы сакратар. Сакратар такі будзе падбіраны на аснове так званага кваліфікацыйнага конкурсу. Функцыя сакратара будзе заключацца ў гарантаванні правідловай дакументацыі, уласцівага тэхнічнага абслугоўвання дзейнасці рады і прэзідыума ГРН. Сакратар ГРН працаваў-бы пастаянна, незалежна ад кадэнцыі рады. Праект прадугледжвае таксама аднаўленне інстытуцыі солтыса, якога выбіраў-бы вясковы сход. Інстытуцыя солтыса прычыніцца да ўзмацнення дзяржаўнай адміністрацыі ў вёсцы.

Праект новай пастановы адносна радаў нарадовых прадугледжвае далейшую шырокую дэцэнтралізацыю і пашырэнне правоў у працы радаў. Таму вялікага значэння набірае справа кваліфікацыі будучых радных і членаў прэзідыумаў рад. На маю думку немалая частка дагэтуляшніх радных мабыць не здала-б экзамену пры новых умовах працы радаў нарадовых. У рады трэба выбраць такіх людзей, якія здолеюць выканаць свае заданні і будуць ахвярна працаваць на карысць грамадскасці.

Зацверджанае Сеймам новае палажэнне аб выбарах (выбарчая ардынацыя) у параўнанні з папярэднім, на падставе якога праводзіліся выбары ў 1954 годзе, — гэта вялікі крок наперад і яно поўнасцю адпавядае сучаснаму перыяду соцыялістычнага развіцця дзяржавы.

Новае палажэнне аб выбарах у рады нарадовыя, зрэшты таксама, як і палажэнне выбараў у Сейм не прытрымліваецца папярэдніх прынцыпаў: лік кандыдатаў у рады не можа перавышаць ліку мандатаў. Цяперашняе палажэнне аб выбарах сцвярджае:

«Лік кандыдатаў на выбарчым лістку павінен перавышаць лік мандатаў на даную выбарчую акругу, аднак не больш як ца палавіну. Напрыклад: калі ў адной выбарчай акрузе мае быць выбраны адзін радны, то на лісце кандыдатаў павінна быць дзве асобы.»

Гэтая асноўная змена накіравана ў напрамку дэмакратызацыі і павялічэння правоў выбаршчыка.

Ідучы далей шляхам змяненняў, новае палажэнне аб выбарах змяшчае падрабязныя інструкцыі адносна адклікання выбаршчыкамі раднага, які не выконвае сваіх абавязкаў. Гэта інструкцыі зусім новыя, першы раз у нас застасаваныя (у іншых соцыялістычных краінах нестасаваныя).

У інструкцыі сказана аб наступным:

«Выбаршчыкі могуць адклікаць раднага, калі ён не апраўдаў іх даверу. З прапановай у справе адклікання раднага можа звярнуцца да выбаршчыкаў арганізацыя, якая падала яго кандыдатуру. Арганізацыя можа выступіць з гэткай прапановай з ініцыятывы выбаршчыкаў, або з уласнай ініцыятывы. Прапанова павінна быць уматывавана акалічнасцямі, выказваючымі, што радны не апраўдаў даверу выбаршчыкаў».

Як бачым, новае палажэнне аб выбарах у рады вельмі спрыяе ўмовам адновы і далейшаму ўмацаванню радаў нарадовых. Таму самай важнай справай, у сучасны момант, ёсць — трапны дабор кандыдатаў на радных з членаў партыі і беспартыйных, якія з гарачым сэрцам успрынялі кастрычніцкія перамены.

(вб)

Гутаркі Данілы са Цяпанам

Калі ехаў я ў Варшаву за гацэлямі, у Беластоку быў таргова дзень. Аб сідзячым месцы і мовы ня было, пазаймалі лаўкі сталічные спікулянткі. Паабкладаліся клунакамі і гудуць як пчолкі:

— Вось дажыліся, адным гультаём добра, бо не маюць ніякага клопату...

— А дзе-ж у нас знойдзеш сумленных людзей...

— Справядлівасці і на грош няма...

«Талкуюць, як гароху наеўшыся» — думаю сабе. Але не здрадзіўшы сваіх думак, прасунуў я голаў у купэ і кажу:

—Гудзьмо, гудзьмо, да-й тут будзьмо. Ці ў шаноўнай кампаніі не знойдзецца для вясковага дзядзькі кавалачак месцайка?

— Цесно! — загулі ў адзін голас.

— Дзе цесно, там пацешно, — кажу ім, — але вам цесно, як цыгану на полі, клункі можна на падлогу паставіць.

— Ціхо, стары, а то як мы табе паставім, то-й ня трэба будзе табе далей ехаці — сказала крайняя і замкнула дзверы.

Застаўся я на калідоры, а тут людзі таўпяцца, як да прычасця. Прытуліўся я да сцяны і назіраю. Бачу, робячы бакамі ўлева й ўправа, прабіраецца здаравенны дзядзька. Над галавою трымае кажух. Дабраўшыся да мяне шпурнуў кажух на падлогу і расперся на цэлае акно.

— Цесна — звярнуў я яму ўвагу, каб не пхаўся.

— Каму цесна, няхай уступіць — злосна адказаў той, — ня буду я да Варшавы ў паветры вісець.

— Чаго, дзядзьку, злуеш? — кажу яму. — Ад злосці ано баляць косці. Куды гэтак выбраўся?

— Як бачу, то ты з вясёлых людзей — кажа той. — Дамоў еду.

Здзівіўся я такому адказу, бо выгляд дзядзькі надта ўжо быў беластоцкі, нашанскі. Ды-й мову меў такую спеўную.

«Дзе-ж яшчэ так гавораць, як у нас?» — падумаў я і запытаў скуль ён.

— З Познанскага — адказаў той.

— А чаго выбраўся з кажухам, што ў вас такі холад?

— Не, — кажа, — там зусім кажухоў ня носяць, гэта я яго ў Беластоку купіў, спецыяльна за кажухом ездзіў, прывык да кажуха.

— Дзе-ж гэта да яго прывык? — пацікавіўся я.

— З-за Буга я родак, — кажа ўласнік беластоцкага кажуха — там і прывык.

— Справа ясная, — кажу я, — каментары непатрэбны. Дык табе і гэта павінна быць знаёмым — і выцягаю з кішэні «Ніву».

Здзівіўся дзядзька, прачытаў правідлова загаловак газеты, павярнуў яе туды-сюды, паглядзеў і з хітраю ўсмешкаю пытае: — Няўжо-ж беларусы жывуць у Польшчы?

Слова за слова і не заўважылі як перашлі на беларускую мову. Гаварыў, шэльма па-беларуску лепш ад мяне, а спярша выкручваўся (я, маўляў па-рускі то магу, а па-беларускі толькі разумею), як-бы гаварыць па-беларускі было нейкім праступленнем.

У канцы папрасіў адрас «Нівы», прызнаўся, што ён беларус, ано католік, і што мову беларускую ведае ад калыскі.

Чаго-ж ты тады баішся гэтай мовы? — думаў я. Цяпер-жа яе ніхто не праследуе, яна гарантуецца народнай канстытуцыяй, якая дае нам, беларусам, такія самыя правы як кожнаму іншаму грамадзяніну народнай дзяржавы. Гэтыя правы мы супольна з палякамі будавалі і супольна іх абараняем і няма такое сілы, якая забрала-б нам гэтыя правы. Чаго-ж ты поўзаеш, грамадзянін з кажухам?

Лекцыі польскага вучонага ў Мінску

У Мінску нядаўна прабываў дзекан юрыдычнага факультэта Варшаўскага універсітэта прафесар Леў Курсўскі.

Польскі вучоны пазнаёміўся з працай Беларускага Дзяржаўнага універсітэта імя В. І. Леніна. Праф. Л. Куроўскі асабліва цікавіўся дзейнасцю юрыдычнага факультэта. Па просьбе універсітэта ён прачытаў дзве лекцыі. Апрача таго польскі вучоны наведаў Інстытут філасофіі і права Акадэміі навук БССР. Беларускія вучоныя і прафесар Л. Куроўскі абмяркавалі пытанні па распрацоўцы праблемы гісторыі дзяржавы.

Карэспандэнцыя з Мінска

Сюды не зарасце народная трапа...

У лістападзе гэтага года грамадскасць Беларусі шырока адзначыла 75-годдзе з дня нараджэння свайго выдатнага песняра Якуба Коласа. На прадпрыемствах, у навучальных установах, калгасах і соўгасах былі праведзены літаратурныя вечары, лекцыі і даклады аб жыцці і творчасці народнага паэта.

16 лістапада ў мінскім Палацы культуры прафсаюзаў адбыўся вечар, прысвечаны 75-годдзю з дня нараджэння Якуба Коласа, на якім апрача беларускіх пісьменнікаў выступілі пісьменнікі арганізацый Расійскай Федэрацыі, Украіны, Літвы і Латвіі. У Акадэміі навук Беларускай ССР адбылася навуковая сесія, прысвечаная юбілею народнага паэта.

18 лістапада ў Мінску ва ўрачыстай абстаноўцы быў закладзен помнік Якубу Коласу на плошчы, якая носіць імя паэта. Сюды прышлі рабочыя і служачыя прадпрыемстваў і ўстаноў, студэнты, пісьменнікі, школьнікі. Пасля таго, як было знята пакрывала, перад імі адкрыўся камень, на якім высечаны словы: *«На гэтым месцы будзе ўстаноўлены помнік народнаму паэту Беларусі Якубу Коласу»*.

На здымку: пліта на месцы, дзе будзе ўзведзены помнік Якубу Коласу.

Тэкст і фото — А. СТАХНО.

Анталогія беларускай літаратуры на армянскай мове

ЕРЭВАН. (ТАСС).

Дзяржаўнае выдавецтва рэспублікі выпусціла на армянскай мове анталогію беларускай літаратуры. Кніга знаёміць армянскага чытача з творчасцю больш чым пяцідзесяці класікаў і сучасных пісьменнікаў Беларусі.

Складальнікам анталогіі і аўтарам прадмовы да яе з'яўляецца беларускі літаратар А. Есакоў

У Семятычах арганізавана Паўшэхны універсітэт

Некалькі дзён таму ў Семятычах распачаў працу Паўшэхны універсітэт.

З выпадку яго адкрыцця з дакладам на тэму «спадарожнікаў» выступіў дырэктар Агульнаадукацыйнага ліцэя ў Семятычах — грамадзянін Францішак Мілкоўскі.

Дагэтуль на універсітэт запісалася звыш 30 асоб, пераважна моладзь.

У доўгія зімовыя вечары Паўшэхны універсітэт запэўніць жыхарам Семятыч вельмі карысныя і цікавыя занятки.

(вб)

600 сельскагаспадарчых гурткоў

На працягу 1957 года на Беласточчыне арганізавана 600 сельскагаспадарчых гурткоў. Гурткі гэтыя згуртоўваюць каля 13 тысяч сялян.

Члены сельгасгурткоў сістэматычна пашыраюць веды па агракультуры — вывучаюць новыя метады па жывёлагадоўлі і раслінаводстве. Сельгасгурткі закупілі шмат сельскагаспадарчых машын: малатарняў, сеялак, і іншых неабходных і палягчаючых працу на гаспадарцы.

Беларускія буржуазныя партыі ў перыяд санацыі

4. Партыі агентурныя

Прыкладам таго, што буржуазныя партыі не маглі лічыць на прыхільнасць сярод беларускага народа, можа служыць гісторыя двух фашысцкіх партый: Нацыянал-сацыялістаў групы Астроўскага. Партыі гэтыя мелі яўна агентурны характар. Не з'яўлялася таямніцай, што нацыянал-сацыялісты гэта гітлераўскія агенты, а Астроўскі стаіць на службе польскай санацыі.

а) НАЦЫЯНАЛ-СОЦЫЯЛІСТЫ

Нацыянал-соцыялісты мелі сваіх папярэднікаў ужо ў часе першай імперыялістычнай вайны ў асобах «народных соцыялістаў» і іншых калябарантаў кайзэраўскай Нямеччыны. Нацыянал-соцыялістаў рэпрэзентавалі ў Вільні Акінчыц і Казлоўскі. Гэтыя «сіямскія блізнюкі» былі адзінымі, якія не стыдаліся прызнацца да нацыянал-соцыялізма. Па прыкладу свайго натхніцеля яны пры дапамозе псеўдасоцыялістычных лозунгаў прыфарбаваных антысемітызмам стараліся злабыць сабе прыхільнікаў.

Чаго толькі не было ў мутнай «праграме» беларускіх фашыстаў. Яны выступалі супроць «лібералістычна - капіталістычнай эксплуатацыі», уяўляючы сэбе ніхочучы, што яны нічога не маюць супроць тэрарыстычна - капіталістычнай.

Яны абяцалі ўсе варштаты працы пасля іх нацыяналізацыі аддаць індывідуальным адзінкам, або каапэратыўным арганізацыям, зазначаючы адначасна, што дакладнае апрацаванне праграмы палітычнага і соцыяльнага ладу было-б шкодным, бо руйнавала-б грамадскі салідарызм. Ведама не выгадна паказваць перад народам сваё аблічча. Гэтую праграму, навучалі нацыянал-соцыялісты апрацуе народ праз сваіх правадыроў (чытай Акінчыца і Казлоўскага). І пры чым тут народ, калі праграму маюць апрацоўваць правадыры.

Мо' не варта было-б і ўспамінаць аб гэтай непаважнай партыі, калі-б не тое, што яны ўсё-ж у часе апошняй вайны адыгралі пэўную ролю прыNамсі сярод здраднікаў радзімы. Партыя гэтая згінула разам з сваімі няслаўнымі правадырамі.

б) ГРУПА АСТРОЎСКАГА

Не больш слаўную ролю адыграла агентурная група Астроўскага. Пасля разгрому Грамады ў часе самавольства і тэрэру санацыйных уладаў некаторыя беларускія дзеячы прадаліся санацыйным уладам, другія заламаліся пад уплывам тэрору, іншыя спадзяваліся, што пайшоўшы на супрацоўніцтва з санацыяй удасца штосьці ўратаваць, будзе магчымасць хоць у вузкіх граніцах весці нейкую беларускую работу.

Гэтыя ўсе знайшліся ў лагеры польскай фашысцкай ўрадавай партыі «Беспартыйны блок». Яны выдавалі сваю газэту «Родны Край» і стварылі культурна - асветную арганізацыю Таварыства Беларускай Асветы (ТБА). Група не мела сканкрэтызаванай праграмы. Галоўнай мэтай, якую ставілі перад ёю яе давернікі было разбіванне беларускага радыкальнага руху, а перадусім барацьба з КПЗБ. Гэтая мэта праяўлялася і ў яе культурна - асветнай рабоце, што знайшло водгук і ў самай назве ТБА. Разыходзілася аб выкарыстанне папулярнай сярод беларускага грамадства назвы ТБШ шляхам зблажэння назвы сваёй арганізацыі.

Група Астроўскага апрача жменькі інтэлігенцыі знаходзіла прыхільнікаў сярод буржуазных кругоў. Па-за раскольніцкай дзейнасцю шырэйшай працы палітычнай і культурна - асветнай не праявіла. Працу ТБА санацыйныя ўлады зносілі пастолькі, паколькі трэба было разбіць ТБШ і адцягнуць ад яго сялян. Калі-ж арганізацыя распачынала становую працу, прыкладам арганізаванне бібліятэкі, пастаноў п'есы і г. д., спатыкалася на непераможны адпор уладаў.

Пагэтаму ўсе тыя, якія не затрацілі поўнасцю беларускага сумлення хутка зразумелі, што ніякай беларускай работы ў рамах супрацоўніцтва з санацыяй зрабіць немагчыма і адсоўваліся ад беларускіх санатараў.

Заставаліся ў іх радах яўныя рэнегаты і ворагі беларускага народа, якія яўна пераходзілі на паслугі дэфензівы.

В. С.

Працяг будзе

АЛЯКСАНДАР ОМІЛЬЯНОВІЧ

(Партызанская хроніка) (15)

З поля нырнуў у лес. Пры шуме дрэў нічога не было чуваць. Скінуў кашулю, адарваў з яе кавалак палатна, абмыў снегам твар і заклаў бандаж. Наблізіўся да чыгункі, перайшоў на другі бок. Насупроць ішоў чалавек. Угледзіўшы Валодзю пачаў уцякаць. Валодзя выглядаў страшна. Паразадзіратае адзенне, увесь у крыві, забінтаваная твар.

Валодзя пайшоў лесам, напаткаў нейкую рачулку, напіўся трохі вады. Чуў, што ахопліває яго гарачка. Цела апускалася ад стомы на зямлю. Да Шашылаўскай зямлянкі было далёка. Памаленьку дайшоў да вёскі Жукі. Агледзелі яму там раны.

Рэчка Нурэц у гэту пору шырока разлілася. Амаль 8 кіламетраў Валодзя гразнуў у яшчэ незамерзлай балаціне, мейсцамі патрэбна было прабірацца ўплаў. Цямнела ў вачах. Рэшткамі волі перамагаў гэтую нечалавечую стому.

Калі дайшоў да зямлянкі не выглядаў на чалавека. З яго абвальвалася перамешаная з балотам грязь, у гарачцы блішчэлі вочы. Партызаны кінуліся да яго.

— Чым хутчэй бярыце з Шашылаў фурманку і ганіце ў Бельск па жонку Шуркі Баравога. Трэба яе ратаваць... Шурка хіба забіты, або ў няволі... вымавіўшы гэтыя словы ўпаў на падлогу. Як праз сон чуў размову, нехта яго раздзяваў, неслі на ложак. Далей ужо нічога не помніў.

У той час двух партызанаў «на ўсе чатыры» фурай ехалі бочнымі дарогамі ў Бельск. Уляцелі на кватэру Шуркі. Жонка ўсё зразумела без слоў. Хутка схапіла крыху рэчаў, замкнула хату і фурманка зноў накіравалася ў Шашылы. Не прайшло некалькі мінут пасля ад'езду партызанаў, як у хату Шуркі наваліліся немцы. Выламалі дзверы, аднак там нікога не было.

Што сталася з Шуркай і чаму немцы прышлі па яго жонку?

У хаце Сідарука засталіся пальты Валодзі і Шуркі. У іх немцы знайшлі дакументы. Дакументы Валодзі былі фальшывы і немцы нічога з іх не даведаліся. Аднак дакументы Шуркі былі праўдзівымі. Толькі вялікая воля і прытомнасць Валодзі ўратавала жонку Баравога.

Што сталася з Шуркай, гэтага ніхто не ведаў. У зямлянку ён не вярнуўся.

Пасля двух дзён Валодзя адчуваў сябе лепш, адышла гарачка. Толькі на шчацэ застаўся шрам. Пастанавіў неадкладна выясніць справу Шуркі.

У вёсцы Дубна жыў стары сувязны Рыгор Гуральчук. Да яго падыйшоў Валодзя. Адтуль быў намераны выслаць патруль ў Кузава.

Колькі-ж было радасці, калі Валодзя адчыніўшы дзверы ў хату Гуральчука, ўбачыў Шурку. Той кінуўся яму на шыю. Пачаў расказваць аб тым, як уцёк ад жандараў і. як апынуўся ў хаце Гуральчука. А было гэта так:

У той час, калі Валодзя схапіў за пісталет камендaнта Міллера і забіў яго, і пасля пачаў страляць да аслупянелых немцаў — Шурка разам з фашыстамі кінуўся на панадворак, перакідаючы па дарозе фрыцаў, што стаялі на парозе. Пакуль немцы апомніліся, Шурка ўжо хутка гнаў у поле. Жандары кінуліся наўздагон. Чуліся стрэлы. Шурка патыкаўся, даваў у бакі і пёр як вецер. Кулі шчасліва абміналі яго.

Так склалася, што калі гестапаўцы паступкаліся ў акно хаткі Сідарукоў, Шурка паспеў нацягнуць боты. Ад хваляванія правы бот склаў на левую нагу, а левы — на правую. Уцякаючы па полі чуў, як неміласерна ціснуць яму боты, скрывляе ногі. Да крыві кусаў губы і ўцякаў без аглядкі.

Жандары пагналіся некалькі кілометраў, аднак не маглі дагнаць. Неўзабаве пачаліся Нурэцкія балоты. Калі Шурка ўскочыў у ваду і прабраўся праз рэчку, немцы страцілі след, у лютым вада для іх была надта халоднай.

Разрэзаўшы халявы ботаў і скінуўшы іх, Шурка поўпрытомны, з пакалечанымі нагамі, дацягнуўся да сувязнога Гуральчука і тут застаўся. Да зямлянкі не меў ужо сілы ісці.

Па даручэнню Валодзі ў Чаромху і Кузава пайшоў сувязны, каб даведацца падробнасці аб гэтай падзеі. Аказалася, што ў хаце Сідарука. Валодзя на мейсцы забіў каменданта з Орлі Міллера, адзін цяжка паранены жандар памёр пасля некалькіх гадзін, а другога адвезлі ў шпіталь. Людзі вёскі даведаўшыся аб гэтым паўцякалі ад помсты немцаў у лес. У Кузава прыехаў з Чаромхі амтскамісар, які апавясціў усім, каб не баяліся і вярталіся ў свае хаты. Сказаў, што абавязак даносу быў выкананы і ва ўсім вінаваты толькі жандары, якія не змаглі ўзяць жывым або пастраляць «бан-

(*Працяг на стар. 4*).

Лапухоўсія „стаханаўцы"

Ідучы дарогаю з вёскі Камень да Лапухоўкі, мы заўсёды выйдзем на невялікі ўзгорак, з якога, як на далоні відаць вёску Лапухоўку. З поўночна - усходняга боку гэтай вёскі сцяною стаіць стары лес, названы мясцовымі людзьмі «Забалоцкім лесам». З другога боку, гэта будзе з поўночна - заходняга, амаль што не прытыкаецца да вёскі малады сасновы лясок — «Лапухоўская хваіна». Гэтая «Лапухоўская хваіна» з'яўляецца грамадскай і расце тут ужо сотні гадоў. На працягу так доўгага часу, старыя хвоі ў гэтым ляску сяляне высрубвалі, а на іх месца нарасталі маладыя, прыгожыя сасонкі.

Аднак ад мінулага года сяляне вёскі Лапухоўка так накінуліся на гэты бедны лясок, як у апошнім часе грыпа на народ. Рэжуць яго адзін перад адным, ці трэба — ці ня трэба. Але хто там скажа — «мне не трэба», — кожнаму трэба, ну і амаль што кожны яго рубае. Хіба хто не мае чым прывезці. ды і той стараецца ў каго-небудзь каня пазычыць і знішчыць некалькі дрэў. бо карысці з сечанай хваіны ён не мае. дрэва гэтае яшчэ тонкае, не надаецца на будоўлю, астаецца толькі паліць у печы. Аднак некаторыя, больш памысловыя людзі гэтай вёскі, рэжуць зрубленае дрэва на штыхеты, або і стаўбамі вязуць прадаваць недзе пад Бельск, дзе можна на гэтым нешта зарабіць.

У мінулым годзе, больш свядомая частка сялян, неяк актыўна падыходзіла да гэтай справы. Стараліся вылапаць такіх лесарубаў - ударнікаў і ўсведаміць іх або выявіць міліцыі. Аднак у апошнім часе ўбачыўшы і пераканаўшыся, што гэта не дае рэзультатаў і апошнія «зацічытнікі» махнулі рукой, і пайшлі па слядах ударнікаў.

Можна было-б тут вылічыць некалькіх «стаханаўцаў». але гэта памінем. Штопраўда стаханаўцы нам патрэбны толькі не да нішчэння маладога лесу. Радзіма патрабуе такіх стаханаўцаў, якія сумленнай працай будуюць лепшае будучае. Але такія стаханаўцы - знішчальнікі лесу, ні сабе ні дзецям сваім, не збудуюць лепшае будучыні.

Цяжка самому дадумацца навошта яны нішчаць той лясок. Яны як быццам бачаць у ім ворага. Калі-ж тут наадварот. Лясок гэты з'яўляецца прытулкам мясцовых сялян. Тут сяляне цэлай вёскі хаваюць бульбу на зіму, таму што расце ён на невялікім узгорку, куды ў час вясновых растопаў вада не падыходзіць. У час зімовай мяцелі аб густую сцяну збіваецца страшэнная сіла ветру і ў вёсцы быццам-бы не адчуваецца яго.

А што за радасць тут вясною! З першым павевам вясновага ветру, калі пройдзе белая снегавая простынь, сюды прылятае рой розных птушак. Тут яны ўюць свае гнёзды, выводзяць дзяцей і ўсё лета і весну спяваюць чароўныя песні, якія закранаюць усе струны чалавечай душы. Тут усю вясну і лета чуваць да позняй ночы задушэўныя трэлі любімага салаўя.

З надыходам гэтай пары года, ніхто дзяцей не ўтрымае дома. Усе яны ідуць у гэты чароўны куток і цэлыя доўгія летнія дні там праводзяць. Але іх бацькі гэтага не разумеюць і хочуць знішчыць гэтую адзіную радасць вясковых дзяцей, адзіны куток гэтай вёскі, які проста можна назваць дзіцячым садам. А пры сённяшнім поспеху яны з ім хутка расправяцца. Не пройдзе і два гады, як па гэтым ляску застануцца толькі лысыя пні і ўспаміны.

Трэба ведаць, што за ляском знаходзіцца вялікі пясчаны ўзгорак і калі знішчыцца гэты лясок — тады вецер не маючы перашкоды, пачне пераносіць пясок з таго месца на сельскія агароды і засевы. Пачне засыпаць ураджайную зямлю пяском.

А няўжо немагчыма гэтай з'явы пазбегнуць? Можна. Гэта толькі залежыць ад сялян. І варта, каб сяляне вёскі Лапухоўка замест варварскага нішчэння лесу, падумалі засадзіць гэты неўраджайны пясчаны ўзгорак маладымі дрэўцамі. Гэта яны сапраўды зрабілі-б па-гаспадарску.

Я. Б.

Лічбы і факты

У Беластоцкім павеце

За тры апошнія гады ў павеце выраблена каля 65 мільёнаў штук цэглы і каля 600 тысяч штук кафлі, аднак гэта далёка не дастатковая колькасць у параўнанні да патрэб.

У сучасны момант паўстае шмат новых цагельняў і кафлярняў у сувязі з гэтым будаўніцтва атрымае значна больш цэглы і кафлі.

* * *

У 1957 годзе ў Заблудаве адкрыта прадпрыемства скуранай галантарэі. У прадпрыемстве працуе 70 асоб. У Чорнай Вёсцы адкрыта канфекцыйнае прадпрыемства, дзе працуе каля 50 асоб. Усё гэта зроблена ў мэтах актывізацыі мястэчак і пасёлкаў.

* * *

У 1955—57 гадах зроблена каля 5 кілометраў дарог з цвёрдай паверхняй, 2 жалезабетонныя масты, 4 поўсталыя масты, адрамантавана 53 масты і пабудавана 160 шлюзаў. Усё гэта каштавала 4.250 тысяч злоты.

* * *

Праца грамадскіх радаў у многім залежыць ад таго, як падрыхтоўваюцца і праходзяць сесіі. На працягу трохгадовай кадэнцыі ў грамадскіх радах ў вёсках Залукі, Тапаляны, Зубкі і Вейкі адбылося ўсяго па дзве сесіі, а калі разыходзіцца аб працу камісій — то зусім не працавалі. Ці так павінны працаваць грамадскія рады.

Беларускі народны калектыў песні і танца ў Беластоку выступаў са сваім рэпертуарам у многіх мясцовасцях Беласточчыны. Дзяўчаты і юнакі з вялікай ахвотай хіляцца да працы ў калектыве.

На працягу цяўтара года Беларускі калектыў песні і танца даў 35 канцэртаў.

На здымку: «Лявоніха» у выкананні ўдзельнікаў танцавальнай групы.

22 сельгаскааператывы на Беласточчыне

На Беласточчыне існуе 22 сельскагаспадарчыя кааператывы. Чатыры з іх арганізавана ў гэтым годзе, вясною. Сельгаскааператывы на Беласточчыне згуртоўваюць 267 гаспадарак і маюць 380 членаў, сярод іх ў сельгаскааператывах атрымала працу 11 беззямельных сялян.

Сельгаскааператывы Беласточчыны гаспадараць на 2.995 гектарах ўгоддзяў. Калектыўная жывёлагадоўля ў іх складае лік: 780 штук рагатай жывёлы, 1.349 свіней, 1.356 авец і 211 коней.

У 11 сельгаскааператывах аснаўныя сродкі вытворчасці кааператываваныя, гэта значыць: зямля, будынкі, сельгасмашыны, жывы інвентар, а таксама другія гаспадарчыя абсталяванні — гэта ўласнасць сельгаскааператываў.

Кепскія жарты — турмы варты

Вядома, як цяжка працаваць улетку ў полі ці на балоце. З немалым трудам і потам сабраў фуру сена адзін з жыхароў вёскі Дубіны і вёз яго праз Гайнаўку.

Вітальд Бароўскі прыдумаў незвычайны жарт — падпаліў сена на возе. Людзі памаглі пагасіць пажар і злапалі «дасціпнага» юнака. Справу пададзена ў Ваяводскі суд. Суд прысудзіў Бароўскаму 2 гады турмы.

І слушна. Такі, хто можа падпаліць жартам фуру сена, зможа падпаліць і... хату.

Праз два гады Бароўскі будзе мець час прадумаць свой нясмачны жарт.

Р.

АЛЯКСАНДР ОМІЛЬЯНОВІЧ

Дэсант „Дальные"

(Працяг са стар. 3).

дытаў». Фёдар Сідарук быў вывезены ў канцэнтрацыйны лагер у Штутгофе. Следства вытрымаў.

Так закончылася няшчасная разведка ў Чаромсе і такі яе эпілог. Дакументы Валодзі разам са здымкай дасталіся ў рукі немцаў, яго «легальная» дзейнасць — як Вальдэмара Вроньскага — скончылася, трэба было змяніць тактыку.

Валодзька вярнуўшыся ў зямлянку пастанавіў скантактавацца з Вінтэрам, каб даведацца бліжэйшых даных аб сутычцы ў Кузаве і што аб гэтым гавораць у гестапа. Гестапавец расказаў усю справу — хто і як данёс аб іх для жандараў у Чаромсе і як зрабілі на іх засаду. Вінтэр расказаў таксама і аб тым, што гестапа карыстаючыся знойдзенымі ў дакументах здымкамі Валодзі і Шуркі зрабіла шэраг рэпрадукцыяў, рассылаючы іх у іншыя гарнізоны жандармерыі, каб параўноўваць да іх затрыманыя асобы.

Справа далейшай разведачнай дзейнасці пасля Кузаўскай сутычкі сталася яшчэ болей складанай і цяжкай. Ужо больш не можна было свабодна рухацца ўдзень па вёсках, ездзіць у Бельск ці ў Беласток на кантакты. Усюды чакала жандармская пагоня.

У той час у Белавежскай пушчы значна расшырыўся і ўзмацніўся партызанскі рух. Брыгада «За Радзіму» пад камандаваннем палкоўніка Янкоўскага (псеўданім «Мартынаў») дзялілася на некалькі атрадаў, якія сістэматычна арганізавалі атакі на варожыя гарнізоны.

Ад аднаго сувязнога атрада імя Пархаменкі, Валодзя атрымаў звестку, што да іх выбіраецца ў адведкі палкоўнік «Мартынаў», які хоча азнаёміцца з атрадам імя Пархаменкі і з атрадам імя Жукава.

Аднойчы, на пачатку сакавіка 1944 года ў Пятра Ляшчука ў Шашылах сядзелі Валодзя, Васька і сувязны Фёдар Раманюк. За абедам абмяркоўвалі далейшую партызанскую дзейнасць. Раптам у хату ўбег сувязны з Дубна, паведамляючы, што ў іх вёску прышла даволі вялікая партызанская група, якая збірае харчы і шукае сувязі з якім-небудзь партызанскім атрадам. Сувязны расказаў, як адзетыя тыя партызаны, якую маюць зброю, як размаўляюць і г. д. Усё паказвала на тое, што гэта атрад брыгады «Мартынава». Сувязны дадаў, што новая партызанская група ідзе ўбок Шашылаў. Васька, які заўсёды гарачыўся, пастанавіў выйсці насупроць невядомых партызанаў і спраўдзіць — хто яны. Таварышы як-бы прадчуваючы нешта нядобрае стараліся ўгаварыць Ваську, каб не выходзіў. Аднак нічога не памагло. Васька выйшаў на ўскрай вёскі ад Нурца.

Новыя партызаны групкамі набліжаліся да вёскі. Васька падыйшоў да іх. Зараз гуртом абкружылі яго.

— Хто вы — «Мартынаўцы»? — звярнуўся з запытаннем Васька.

— Так, так — адказала некалькі асоб — вядзі нас да камандзіра.

Парашутыст Васька ўжо здагадаўся з якімі гэта «партызанамі» мае дачыненне, уцякаць аднак было запозна. Вынялі яму з кішэні пісталет. На пытанні Васька не адказваў. Адвялі яго на пяшчаны ўзгорак непадалёк ад хаты Тэрлецкай і адзін з гэтых «партызанаў» зблізку стрэліў яму ў патыліцу. Там яго і пакінулі.

Хата Фёдара Сідарука. Ноччу з 22 на 23 лютага 1944 г. у гэтай хаце ўзброеная група жандараў напала на Валодзю — парашутыста з групы «Дальныя» і партызана з атр. імя Пархаменкі — Шурку Баравога.

На здымку (справа) Вольга і Фёдар Сідарукі.

Хаця амаль усе жыхары Шашыл утрымлівалі сувязь з партызанамі, а многія нават ведалі аб недалёкай зямлянцы, аднак ніхто ані словам не здрадзіў для эсэсоўцаў. Фашысты ў той час вельмі часта стараліся навязваць кантакты з партызанамі, запушчаючы ў вёскі пераадзетыя фашыстоўскія атрады. Часамі здараліся даверлівыя і несвядомыя людзі, якія траплялі ў гэтыя засады. Гінулі яны мучаныя фашыстамі. У такую, менавіта, правакацыйную засаду трапіў парашутыст, другі сардэчны таварыш Валодзі — Васька.

Пераадзетыя эсэсаўцы палазіўшы па вёсцы адыйшлі назад у Боцькі. У вёску прыехала нямецкая жандармерыя, якая агледзела цела забітага, параўноўваючы яго са здымкамі Валодзі і Шуркі. Дазволена хаваць Ваську на мясцовых могілках. Выкапана яму магілу побач Мішкі і Мікалая Раманюка. З парашутыстаў застаўся на Бельшчыне толькі Валодзька.

З настаўніцкай нівы

Справу сеткі гадзін трэба неадкладна вырашыць

У 44 нумары «Нівы» быў змешчаны мой артыкул, у каторым я пісаў аб цяжкасцях напатыканых у беларускіх школах. Адной з такіх труднасцей—неадпаведная сетка гадзін у такой школе, дзе вучаць 4 настаўнікі. Настаўнікі Бельскага павета, мабыць і іншых, ужо ад двух гадоў дамагаюцца новай сеткі гадзін. Справа гэтая неаднойчы была стаўлена на канферэнцыях, між іншым, вясною г. г. у Белавежы на канферэнцыі кіраўнікоў і настаўнікаў беларускіх школ. Гаварылася, што сетка гадзін навучання ёсць меншай на 10 гадз. чым у школах польскіх і на 18 ад тых школ, дзе беларуская мова навучаецца як прадмет. Гаварылася аб змене сеткі гадзін, але не намечана новай, якая паправіла-б існуючую справу.

Я са свайго боку, хачу прадставіць сетку гадзін, якая мо' не зусім, аднак у значнай меры павінна паправіць вынікі навучання ў такіх школах, як мая г. зн. там, дзе ёсць 4 настаўнікі.

Сетка гэтая будзе мець 150 гадз. у тыдзень, г. зн. толькі на 4 гадзіны больш, чым у школах, дзе беларуская мова навучаецца як прадмет, (128 гадз. + 18 гадз. бел. мовы = 146 гадз. у тыдзень).

Якую карысць прынясе мой праект?

Па-першае, дзеці змогуць значна лепш авалодаць родную мову, бо ў выніку таго будзе 40 гадзін беларускай мовы ў тыдзень, а дагэтуль было толькі 27. Наладзіцца справа польскай мовы, бо замест 25 гадзін, як дагэтуль будзе 33 урокаў (школы польскія маюць аж 43 урокаў у тыдзень). Колькасць урокаў такіх прадметаў як: гісторыя, геаграфія, матэматыка, фізіка, хімія раўняецца колькасці гэтых лекцый у польскіх школах працуючых у аналагічных умовах.

Пры такім праекце, класы будуць паасобныя і настаўнік будзе працаваць толькі з адным класам, пры тым значна лягчэй будзе працаваць вучням. Значна абніжыцца колькасць урокаў на тыдзень для вучняў. У I кл. з 18 — на 14, у II з 24 — на 19, у III кл. з 28 — на 21, у IV кл. з 30 — на 22, у V кл. з 31 — на 26, у VI кл. з 33 — на 26 і ў VII кл. з 31 — на 29. Як бачым вучань будзе мець значную палёгку.

Адмоўны бок майго праекта — гэта тое, што менш гадзін будзе на заняткі ручных работ, спеву, фізкультуры і не выраўняе колькасці ўрокаў польскай мовы адпаведна да польскіх школ, а трэба памятаць, што падчас экзаменаў кандыдаты ў сярэднія школы муеяць аказацца такімі самымі ведамі, незалежна ад таго, ці яны з польскіх школ, ці з беларускіх. Праект не прадугледжвае абавязковага навучання іншамоўнага прадмета ў кл. V—VII. Іншая мова — руская, або іншая, можа быць уведзена толькі як надабавязковы прадмет для вучняў ахвотных і здольных у ліку 3 урокаў у класах V—VI і 2 урокі ў кл. VII.

Праект плана навучання на 1958/59 год у пачатковых беларускіх школах з чатырмя настаўнікамі.

Прадмет	Класы						
	I	II	III	IV	V	VI	VII
Беларуская мова	7	6	6	5	6	5	5
Польская мова	—	6	6	5	6	5	5
Гісторыя	—	—	—	2	2	2	3
Біялогія	—	—	2	2/1	2	2	2
Геаграфія	—	—		1/2	2	2	2
Матэматыка	4	4	4	4	5	4	4
Фізіка	—	—	—	—	—	2	2
Хімія	—	—	—	—	—	—	2
Рысунак, Ручныя работы	1	1	1	1	1	1	1
Спеў	1	1		1		1	
Фізкультура	1	1		1		2	
Гадзіны вучня	14	19	21	22	26	26	29
Гадзіны настаўніка	14	3	8	4	6	5	2
Агульная колькасць гадз.			150				
Надабавязковы іншамоўны прадмет:					3		2

Вельмі прашу, каб кіраўнікі і настаўнікі іншых школ выказалі свае думкі адносна гэтай справы і не толькі настаўнікі.

ЯЗЭП АЛЬШЭЎСКІ
заг. шк. у Парцаве.

„Настойлівы"

Не так даўно ў Пачатковай школе ў Бабіках (Сакольскі павет) укладзена новую падлогу. Дошкі былі не найлепшыя — адны «жоўтыя», а другія «сінія». Аднак кіраўнік школы—гэта вельмі «настойлівы» чалавек. Старэнькай старожцы школы сказаў мыць падлогу датуль, пакуль усе дошкі не будуць мець аднолькавы колер.

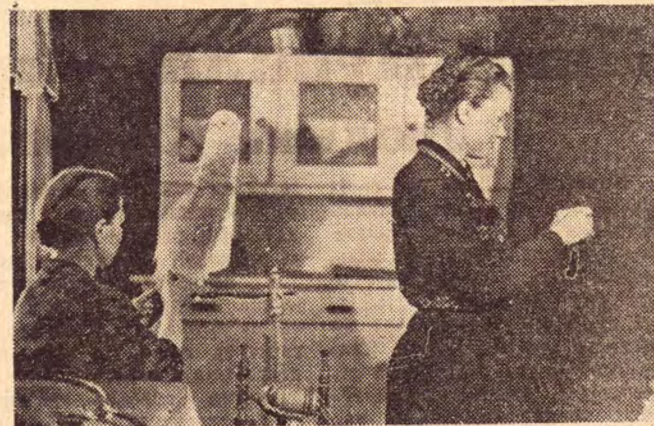
І паспрабуй тут чалавеча вымыць яловую дошку так, каб з «сіняй» сталася «жоўтая».

(ся)

Што будзе з пунктам здароўя

У мінулым годзе ГРН у Боратыніцы-Рускім прызначыла са свайго бюджэту 15.068 зл. на ахову здароўя. Вырашана арганізаваць у вёсцы Шэршані пункт аховы здароўя. Меў ён змяшчацца ў прыватным будынку Антона Тэрлінскага. Тэрлінскі згадзіўся на гэта і нават атрымаў з ГРН 1.200 злоты на рамонт будынка. Нарэшце будынак быў адрамантаваны, людзі чакалі толькі на фельчара. 1957 год канчаецца, а фельчара, як не было — так і няма.

У бюджэце ГРН на 1958 год зноў запланавана на пункт аховы здароўя 28.167 злоты. Аднак, ці павятовы алдзел аховы здароўя накіруе ў Шэршані фельчара, ніхто ў ГРН не ведае. Ніхто таксама не мае пэўнасці ці грошы прызначаныя на ахову здароўя не прападуць.

Насталі доўгія зімовыя вечары. За акном завіруха і мароз. У печцы гарыць агонь. Ціха і ўтульна. Прыемна ў такі час сесці за кудзелю ці заняцца ўзорыстай вышыўкай — парасказваць, паспяваць пры рабоце.

Фото — Д.

У дапамогу беларускім школьнікам

Да 1958 года школьныя бібліятэкі былі непасрэдна забяспечваны ў патрэбныя кніжкі Міністэрствам асветы. Гэтая празмерна сцэнтралізаваная сістэма, вельмі дрэнна ўплывала на забеспячэнне школьных бібліятэк.

Асабліва гэта адчулі школы, у якіх дзеці вучацца беларускай мовы. У Семятыцкім павеце ёсць такіх школ 8. Яшчэ дагэтуль у бібліятэках гэтых школ не можна было знайсці ніводнай беларускай кніжкі. А школьнікі, асабліва тыя, што вывучаюць беларускую мову, вельмі патрабавалі гэтых кніжак. Аднак, што можна было зрабіць?

І тут аб забеспячэнні патрэб беларускіх школьнікаў паклапаціўся Семятыцкі аддзел асветы. Ён са свайго бюджэту выгаспадараваў грошы і закупіў беларускія кніжкі. І хоць іх не многа, аднак кожная бібліятэка з васьмі школ, у якіх навучаецца беларуская мова, ужо мае беларускія кніжкі.

Варта было-б каб аддзелы асветы і ў другіх паветах, дзе беларускія школьнікі адчуваюць недахоп беларускіх кніжак, узялі прыклад з Семятыцкага Аддзела асветы.

Пачаўшы ад 1958 года школьныя бібліятэкі будуць забяспечваць у кніжкі павятовыя аддзелы асветы. І гэта вельмі слушна! Мо' тады не будзе такіх выпадкаў, што беларускія школьнікі ў школьнай бібліятэцы не могуць знайсці беларускай кніжкі.

(вб)

Ці ведаеце, што...

...у Беларускай Рэспубліцы працуе 2.139 кіноўстановак, якія ў мінулым годзе абслужылі 58.149 тысяч гледачоў. Да канца шостай пяцігодкі кіносетка рэспублікі павялічыцца на 30 працэнтаў і ў чатыры разы ўзрасце будаўніцтва новых кінотэатраў.

...звыш 50 тысяч жанчын з вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыяй працуюць цяпер на прадпрыемствах, у калгасах і ўстановах Беларускай Рэспублікі. Да рэвалюцыі-ж у Беларусі толькі тры працэнты ўсіх жачын былі пісьменнымі.

...колькасць настаўнікаў за гады Совецкай улады у Беларусі ўзрасла ў 6,3 разоў.

У аколіцах Боцькаў, Дубна, Нурца і Шашылаў штораз часцей пачалі паяўляцца нямецкія групы. Рабілі аблавы. Камандаванне атрада Пархаменкі і Валодзя вырашылі пакінуць зямлянку на «кабыліных галовах» і перанесціся ў іншае месца.

Валодзя разам з Смірновым падшукалі адпаведнае новае месца. Знаходзілася яно на невялічкім узгорку (цяпер называюць яго «партызанскім узгоркам») пароcлым маладняком, паміж вёскай Снежкі і Пятроўшчына — каля трохсот метраў ад Кляшчэляўскай дарогі. Непадалёк былі багны зарослыя густымі кустамі. Адгэтуль прад вачыма далёка распасціралася аколіца, былі відаць вёскі і дарогі.

Ноччу ўвесь атрад узяўся за работу. Зямлянку пабудавана накшталт папярэдняй і добра замаскавана. Сувязныя са Снежак, між іншым, Міхаіл Гадунчук, даставілі партызанам дошкі і бэлькі на ашалёўку сцен. Праз дзве ночы зямлянка была ўжо гатовай і так старанна замаскаванай, што не было відаць ніякага следу якойсь будовы. Назіральны пункт размешчана пад мурашнікам, а два выхады знаходзіліся ў ялаўцовых кустах, якія пасадзілі ў скрынках. Удзень, каб не выклікаць падазронасці, партызаны знаходзіліся ў зямлянцы, а вечарамі і ноччу выходзілі на баявыя аперацыі. Аб гэтым перамяшчэнні атрада Пархаменкі ведала ўсяго некалькі давераных сувязных, якія выконвалі найважнейшыя заданні атрада: Васіль Аляксеюк з Нурца — у яго хаце знаходзілася кантактная скрынка паміж атрадам Пархаменкі і Жукава. Міхаіл і Матрона Гадунчукі са Снежак і Павал Вашчук з Белак.

У адзін сакавіцкі дзень пры дапамозе сувязнога Васіля Аляксеюка трапіў у зямлянку палкоўнік «Мартынаў». Разам з ім прышлі лейтэнант Валентынаў і Аляксандар Юрчук з атрада імя Дзяржынскага.

Сардэчна віталіся з Валодзяй. Гэтых некалькі месяцаў, што раздзялялі іх ад дня разлукі, адзін і другі мелі шмат што расказаць.

Палкоўнік «Мартынаў» заслухаўшы справаздачу Смірнова вырашыў, што яго атрад трэба ўз'еднаць з брыгадай «За Радзіму». Пастаноўлена таксама далучыць сарганізаваны Валодзяй атрад Жукава. Хутка ўпарадкавана сабраныя інфармацыі, якія неадкладна патрэбна было пераслаць у штаб генерала «Капусты». З гэтай вельмі важнай перасылкай вяртаўся назад у Белавежскую пушчу Аляксандар Юрчук. Партызаны атрада імя Дзяржынскага мелі пераслаць яе далей у ліпічанскія лясы — для «Капусты».

Камандзір брыгады палкоўнік «Мартынаў» пабыў яшчэ некалькі дзён у зямлянцы і адыйшоў у атрад Жукава. Сувязь паміж Валодзяй, а брыгадай «За Радзіму» і партызанскім злучэннем генерал-маёра «Капусты» была навязана. З вялікімі цяжкасцямі здабываныя разведчыкамі - сувязнымі, інфармацыі і весткі можна было ўжо перасылаць для адпаведнага выкарыстання совецкай авіяцыяй.

Атрад Пархаменкі і Валодзя ўжо даўно перайшлі на новае месца, аднак усё якась нешчасцілася ў рабоце. Нялоўга давялося ім пабыць на гэтым новым мейсцы. Вось што аднойчы адбылося.

У недалёкіх Кляшчэлях размясціўся атрад галандскіх эсэсманаў, што прыехалі на адпачынак з фронта. Час-ад-часу выбіраліся яны ў навакольныя вёскі за самагонкай і харчамі. Пры гэтым любілі паляваць. Чацвёртага красавіка 1944 года некалькі дзесяткаў галандскіх эсэсманаў прыехала машынай у Снежкі. Людзі гэтай вёскі ведалі, што кожнага прыезжага немца патрэбна добра спаіць самагонкай, каб не лазіў па вёсцы і не падглядваў. Калі толькі эсэсаўцы прыбылі ў вёску адразу пачалі частаваць іх самагонкай. Пасля частка іх паўлазіла на машыну і паволі ехала ўбок Кляшчэляў, рэшта ўзяўшы вінтоўкі паволі ішлі край дарогі страляючы зайцоў.

Адзін з партызанаў, што стаяў у назіральным пункце заўважыў грузавік і ідучых па полі эсэсаўцаў. Зараз-жа паведаміў аб гэтым камандзіру. Пастаноўлена не зводзіць з іх вачэй. Эсэсаўцы раз-пораз стралялі з вінтовак. У зямлянцы не ведалі, што гэта ўсё абазначае. Аблава, не аблава? Пакуль што ўсе былі напагатове і чакалі рашучага моманту.

У той час адзін галандзец выйшаўшы з вёскі адбіўся ад сваіх таварышаў і адыйшоўшы ў поле наближаўся да ўзгорка, на якім знаходзілася зямлянка. Назіральны пункт быў замаскаваны кашом, які абсыпана мурашнікам. З-пад гэтага каша выходзіла некалькі дзірак, праз якія можна было назіраць аколіцу. Партызан заглядзеўшыся на эсэсаўцаў не заўважыў, як ззаду надыходзіў галандзец. Падышоўшы да кустоў ялаўцу ўбачыў нізка павешану антэну, гэта вельмі зацікавіла яго і пачаў грабацца. У адным месцы антэна знікла пад зямлёй. Эсэсавец здзівіўся. Схіліўся над кустом ялаўца, дзе знікла антэна і адхіліў яго. Убачыў берагі скрынкі, не задумваючыся пачаў стукаць у яе абцасам выкрыкваючы — гэй, гэй! У той момант партызан адвярнуўся і аслупянеў — у некалькі кроках ад яго стаяў гітлеравец. Хутка адкінуў кош з мурашнікам і жарнуў па ім з аўтамата. Партызаны адкінулі скрынкі з кусцікамі ялаўца і пачалі выскакваць на верх. Першым выскачыў настаўнік Багачоў — адзін з арганізатараў атрада імя Пархаменкі. За ім выска-

(*Працяг на стар. 6*).

Мгр. М. Канапацкі

Янка Купала — перакладчык верша

Людвіка Кандратовіча „На Палессі"

Нядаўна «Ніва» на сваіх старонках змясціла цікавы артыкул М. Гайдука, прысвечаны творчай дзейнасці польскага паэта - дэмакрата Людвіка Кандратовіча (1823—1862). У ім аўтар падкрэсліў вялікае значэнне паэзіі Кандратовіча для беларускай літаратуры, лепшыя прадстаўнікі якой знаходзіліся пад жыватворчым уплывам музы польскага пісьменніка. Пішучы аб адносінах нашага вялікага песняра Янкі Купалы да Кандратовіча, Гайдук справядліва звярнуў увагу на блізкасць і сугучнасць творчасці братняга славянскага паэта ідэйным настроям беларускага паэта.

У артыкуле, між іншым, чытаем: «Матывы і ідэі паэзіі Кандратовіча былі вельмі блізкімі і Янку Купалу. Вялікі беларускі пясняр з пашанай ставіўся да паэзіі Кандратовіча і многа пераклаў як: «Доля» («Dola»), «Груган» («Kruk»), «На Палессі», «Каралі» і др.».

Такім чынам бачым, што сваю глыбокую сімпатыю для творчасці польскага паэта выразіў Купала перакладамі яго твораў на беларускую мову. Гэтыя пераклады паўсталі ў дарэвалюцыйным перыядзе творчасці паэта.

Асабліва высокім мастацкім узроўнем адзначаецца пераклад верша «На Палессі» («Z wrażeń poleskiej podróży»), які датуецца 1905 г. Гэты твор Кандратовіча нагадваў Купале гаротную долю беларускага дарэвалюцыйнага сялянства.

У той час у сваёй арыгінальнай творчасці беларускі паэт вельмі часта звяртаўся да паказу жыцця беднай вёскі, жыхары якой задыхаліся на галодных надзелах.

Сажань шырынё.о
Надзельны шнурок...
Пустыня, без гною,
Каменне, пясок...
...Бульба — як арэхі,
Як цвік — бурачок...
— Вось скарбы, пацехі
Твае, мужычок!
(«Сажань шырынёю...»)

Пераклад верша Кандратовіча «На Палессі» як-бы дапаўняў страшэнныя карціны жыцця вясковага люду, дадзеныя ў творах нашага паэта.

Крыніцай творчай задумы твору былі асабістыя ўспаміны Кандратовіча. Едучы ў госці да польскага пісьменніка І. Крашэўскага, паэт наведаў нейкі палескі пасёлак, які знаходзіўся блізка возера.

У беларускім перакладзе верша Кандратовіча нагляда-ем пэўныя адступленні ад аўтарскага тэксту. Апускаючы паасобныя яго дэталі, Купала імкнецца наблізіць арыгінал да беларускай рэчаіснасці. Творчая перапрацоўка верша польскага паэта не парушае яго ідэйнага зместу, які нават пад пяром перакладчыка паглыбляецца.

Прасочым гэта на прыкладзе перакладу першай зваротку.

У арыгінале:

W bagnie, piasku i borze,
Przy jeziora odnodze,
Siedzi wioska w pokorze,
Jako żebrak przy drodze.

У перакладзе:

Сярод багнаў і бароў,
На пясочку, на рыжым
Села вёска ў пакоры,
Як убогі пад крыжам

Супастаўляючы другі радок арыгінала з яго перакладам бачым, што пад пяром Купалы атрымаўся зусім новы варыянт. Перакладчык пры помачы арыгінальнай сінтаксічнай канструкцыі — інверсіі азначэння, спалучанай з паўтарэннем прыназоўніка, акцэнтуе ўвагу чытача на неўраджайнасць зямлі беларускай вёскі. Гэты мастацкі прыём, удакладняючы карціну галечы ялянства, выдатна ўзмацняе эмацыянальную насычанасць перакладзенага радка і ўсёй звароткі.

Цікавым таксама з'яўляецца пераклад трэцяй звароткі верша. Тут, у другім радку, Купала ўводзіць новую паэтычную дэталь, дзякуючы якой зваротка набывае каларыт жыцця дарэвалюцыйнага беларускага сялянства.

У арыгінале:

Ludzie w lnianej siermiędze,
Lub odarci jak nadzy,
Na ich twarzy znać nędzę,
I brud dymu i sadzy.

У перакладзе:

Людзі ў зрэбных сярмягах,
Лапці ногі ім вяжуць,
У ваччу голад, смага,
Б'е ад іх дым і сажа.

Лапаць на Беларусі быў сімвалам вялікай беднасці вясковага люду. У сваёй арыгінальнай творчасці паэт часта выкарыстоўваў яго для характарыстыкі жабрацкага жыцця беларускага селяніна:

Усюды ўбачыш чалавека,
Што цямнотай цябе разіць,
З слязой вечнай пад павекай,
Вечна ў лапцях і сярмязе.
(*«Дзе не вылеці з няволі»*)

У апошнім радку шостай звароткі перакладчык ўводзіць характэрную лексічную замену, якая стварае ў чытача ўяўленне аб Беларусі.

У арыгінале:

Pleciesz, pleciesz mój stary.
To bocianów gromada:
Jeśli wróżbie dać wiary,
Szczęsna wasza osada.

У перакладзе:

Не пляці гэтых божбаў...
Жывуць буслы пустынна,
Калі-ж слухаць варожбаў,—
Шчаснай ваша краіна.

Гэтая лексічная замена значна паглыбляе ідэйны падтэкст перакладзенай звароткі. Іронія Кандратовіча над варожбамі жыхароў пасёлка, якія гэтым шляхам намагаюцца ўцячы ад сваёй рэчаіснасці, пад пяром удумлівага перакладчыка набывае абагульняючае значэнне.

У мастацкай тканіне купалаўскага перакладу адчуваецца жыватворчы ўплыў народнай паэзіі беларускага народа. Паэт чэрпае з яе паэтычныя сродкі выразнасці, якія ствараюць больш сакавіты і канкрэтны вобраз. Асабліва часта Купала карыстаецца эпітэтамі, якія ў спалучэнні з іншымі назоўнікамі ўтвараюць сінанімічныя пары. У другім радку адзінаццатай звароткі арыгінала маем вобраз сонца, які ў Кандратовіча з'яўляецца сімвалам лепшай будучыні. Аднак у перакладзе гэты вобраз становіцца больш мастацкім дзякуючы ўтварэнню характэрнай для вуснай творчасці сінанімічнай пары — «сонца-багацце».

У арыгінале:

Za górami gdzieś świata
Nasze słonko się żarzy;
Bocian z tamtąd wylata
I pozdrawia nędzarzy.

У перакладзе:

Недзе ў далі палае
Наша сонца—багацце, —
Бусел стуль вылятае
Бедакоў прывітаці.

Купала вельмі часта ў сваёй арыгінальнай творчасці карыстаўся паэтычнай сімволікай. Так, напрыклад, вобраз зімы сімвалізаваў панаванне рэакцыі, вобраз буры асацыіраваўся з рэвалюцыйнай барацьбой, а ў вобразе сонца беларускі паэт бачыў крыніцу веры ў лепшую будучыню для свайго прыгнечанага народа.

І назаўтра ўстань
З новай сілаю,
Узнімі агні
У сэрцы стухшыя.
Распалі агні
Веры ў будучнасць,
Што дзён лепшых
Дачакаемся.
(*«Захад сонца»*)

Вельмі ўдалым трэба лічыць пераклад апошняй звароткі верша «На Палессі», якую перадаў Купала з найбольшай паэтычнай дакладнасцю. Першыя два радкі арыгінала ў перакладзе атрымалі сапраўды мастацкую замену.

У арыгінале:

Człowiek głupszy od dzieci —
Szczęścia czeka i czeka;
A nim słońce zaświeci,
Rosa oczy wypieka.

У перакладзе:

Чалавеку бясконца
Шчасце ў прышласці сніцца,
Покі-ж выгляне сонца,
Грызе вочы расіца.

У арыгінале звароткі выступае народная прыказка, запазычаная польскім паэтам з багатай скарбніцы беларускай народнай моватворчасці. Гэтая прыказка—яркае сведчанне ўплыву нашага фальклору на творчасць Кандратовіча. Магчыма, што дзякуючы ёй верш «На Палессі» прыцягнуў асаблівую ўвагу Купалы. Наш паэт вельмі цаніў беларускія прыказкі і прымаўкі за іх выключную лаканічнасць і дакладнасць, за іх багатую вобразнасць і дасканалую мастацкую форму.

Улюбёнай прыказкай Купалы, якую ён часта ўплятаў у мастацкую тканіну сваёй арыгінальнай творчасці, была прыказка «Пакуль сонца ўзыйдзе, раса вочы выесць». Выступае яна, між іншым, у вершах «З песень беззямельнага».

З дня на дзень бядак чакае
Усё сонца, —
Раса вочы выядае
Бясконца.

і «На старую ноту»:

Не шумі, бор панскі,
Так удзень і ўночы,
Пакуль сонца ўзыйдзе,
Раса выесць вочы.

У прыведзеных прыкладах, а таксама ў перакладзе, маем варыянты гэтай прыказкі. Падобныя адступленні ад першакрыніцы Купала вымушан быў зрабіць з метрыка-рыфмічных меркаванняў.

Сельскагаспадарчыя парады

Як даглядаць цельную карову

Асабліва ў пачатку зімы трэба вельмі асцярожна кароў карміць: не даваць многа саломы, бо страўнік прыціскае развіваючыйся плод. Трэба асцерагацца каб не ўдарыць цельнай каровы, каб другая яе не пабарола.

Цельную карову нельга паіць халоднай вадою проста з калодзежа, або з-пад лёду. Нельга таксама карміць заплясьнелым зярном і пачарнелай заснядзелай саломай, а вотруб'ё павінна быць дакладна ачышчанае ад спарыння. Усё гэта з'яўляецца прычынай неданашэння плоду. Цельную карову можна карміць прымерзнутай бульбай ці буракамі, але толькі тады, калі яны здаровыя, бо прыгнітыя з'яўляюцца шкоднымі. Таксама шкоднай з'яўляецца бульба з парасткамі, (асабліва парасткі шкодзяць). Прымерзнутую бульбу трэба запарваць у парніку. Кароў трэба карміць зусім здаровай, пажыўнай і добрай пашай. Вельмі добра дадаць да сена вотруб'я і макухой, або саладзільных парасткаў.

У аборы абавязкова павінна стаяць бочка на ваду, так каб пакуль паіць каровы, яна крыху пагрэлася.

На 6—8 тыдняў перад ацяленнем запускаем карову. Часам аднак бываюць вельмі малочныя каровы, што даюць малако аж да апошніх хвілін. Такія каровы трэба засушаць, гэта значыць змяніць пашу; не даваць канцэнтраванага корму буракоў, бульбы і даіць: пачаткова два разы ўдзень, а потым толькі раз.

Сама менш на месяц перад ацяленнем трэба зусім перастаць даіць. Дрэнны дагляд каровы можа быць прычынай частых выкідышаў. Выкідышы бываюць заразлівыя, яны найбольш небяспечныя ў вялікіх аборах, дзе больш кароў. Выкідыш трэба закапаць у такім мейсцы, дзе ніколі не ходзіць быдла. Пасля пароду, ногі хвост і зад каровы трэба прамыць крэалінам (5 частак на 100) і прапаласкаць матку пры дапамозе шпрыца слабым растворам крэаліну ў вадзе (1 на 100 частак).

На некалькі дзён да ацялення выкінуць гной, ачысціць падлогу, зліць карболем і пабяліць сцены.

Карову трэба аддзяліць ад рэшты кароў.

Што рабіць, калі карова целіцца? Перш за ўсё, не трэба надта спяшаць з дапамогай, бо часта можна пашкодзіць і карове і цяляці. Але, калі карова доўга не можа ацяліцца — то тады трэба паспяшаць з дапамогай, толькі вельмі асцярожна і ўмела.

Пасля ацялення карову трэба напаіць цёплым пойлам і праз некалькі дзён даваць лёгкастраўную пашу. Унутро мызы і ноздры цяляці трэба ачысціць ад слізі сухою асціračкай і падаць цяля карове, каб аблізала. У тым-жа часе здаіць малодзіва і з чыстай рукі напаіць цялятка. Першы дзень малодзіва трэба даіць што 3—4 гадзіны і карміць цяля 5 разоў на суткі, а потым толькі 4 падчас даення. Малодзіва карыснае цяляці, таму што цяля хутка выдаляе з сябе так званую пладавую смолку.

Інж. Л. ВАЙТОВІЧ

Куток гаспадыні

Пірог з капустай

Замясіце цеста на дрожджах. Пакуль яно будзе падыходзіць, прыгатуйце начынку. Перабярыце капусту, а калі яна вельмі кіслая, прамыйце яе і ашпарце кіпятком. Затым дробна пасячыце, складзіце ў каструлю, дабаўце растопленае масла або алей і тушыце пад крышкай да гатоўнасці. Асобна падсмажце на масле дробна пасечаную цыбулю, дабавіўшы да яе дробна нарэзаныя вараныя грыбы, соль, перац. Усё гэта смажце на працягу 3—4 мінут і змяшайце з капустай. На адзін кілограм капусты даецца 3—4 лыжкі тлушчу, 2—3 галоўкі цыбулі і 50 грамаў сушаных грыбоў.

Гатоўнае цеста падзяліце на два роўныя кавалкі. Кожны з іх раскатайце таўшчынёй прыблізна 3/4 сантыметра. адзін пакладзіце на піражковы ліст, змазаны маслам, раскладзіце на ім роўным пластам начынку, накрыйце другім лістам цеста і зашчыпайце па краях, надаўшы пірагу правільную прамавугольную форму. Пасля гэтага дайце пірагу падняцца ў цёплым месцы, змажце яго ўзбітым яйкам, зверху ў двух-трох месцах зрабіце праколы нажом для выхаду пары ў час выпечкі і пастаўце ў гарачую печ на 25—30 мінут.

Лепш за ўсё падаваць пірог гарачым. Калі-ж вы збіраецеся падаваць пірог халодным, то яго трэба выкласці на чыстую паперу і накрыць ручнічком, каб ён астываў паступова, захоўваючы мяккую, тонкую скарыначку.

АЛЯКСАНДР ОМІЛЬЯНОВІЧ

Дэсант „Дальные"

(*Працяг са стар. 5*)

чыў партызан Яшка. Ланцуг галандскіх эсэсаўцаў знаходзіўся непадалёк. Да выскакваючых з-пад зямлі партызанаў адкрылі агонь. Багачова і Яшку забілі на месцы. Партызаны разбегшыся поўколлем пачалі страляць па эсэсаўцах. Чатырох забілі. На дапамогу эсэсаўцам прышлі падмацаванні. Атрад адступаў у дрыгву. Не было ўжо выхаду. Калі партызаны даведаліся, што галандцы зусім выпадкова надыйшлі на зямлянку, моцна шкадавалі гэтага. Калі-б ведалі, што эсэсавец які надыйшоў на антэну, быў адзінокім, можна было яго абязброіць і ўцягнуць у сярэдзіну. Ніхто не ведаў-бы дзе ён знік. Аднак сталася інакш.

Камандаванне атрада Пархаменкі вырашыла, што ўжо больш не будуць будаваць зямлянак, а пойдуць у лясы. Надвор'е было цёплае, надыйшла вясна. Праз сувязнога Паўла Вашчука з Белак атрад Пархаменкі ўтрымліваў сталую сувязь з многімі савецкімі салдатамі, якія нелегальна жылі ў Мілейчыцах. Сярод пражываючых там салдатаў быў нейкі Шалаеў, які знюхаўся з акупантамі і прыстаў на супрацоўніцтва з імі. Шалаеў унікаў сувязей з партызанамі. Аднойчы адзін сувязіст — Бяседзін, запрасіў яго ў Рагачы. Пытаў чаму, як былы салдат савецкай арміі — не навязаў кантакту з партызанамі. Шалаеў абяцаў супрацоўнічаць. Вярнуўшыся ў Мілейчыцы неадкладна даламыў аб гэтым немцам. Жандары ноччу абкружылі Мілейчыцы, распачалася аблава. Арыштавана 8 савецкіх салдатаў. Некаторыя паспелі ўцячы і праз сувязнога Вашчука дасталіся ў атрад Пархаменкі. Арыштаваных немцы расстралялі ў Мілейчыцах.

Валодзька маючы сувязь з палкоўнікам «Мартынавым» сістэматычна перасылаў інфармацыі і весткі атрымліваныя ад Косці з Бельска і ад «Паўліка» з Беластока ў штаб генерал-маёра «Капусты». Адтуль па радыё або самалётамі гэтыя інфармацыі ішлі ў далёкую Маскву — у штаб Беларускага партызанскага руху. Там было ўжо вядома, што сталася з парашутнай групай і якую «далікатную» работу вядзе на Беласточчыне Валодзя. Перасыланыя Валодзяй даныя адыгралі вялікую ролю ў тылавых аперацыях савецкай авіяцыі.

У адну ноч Валодзя пакрыёма зайшоў у Бельск на сустрэчу з Косцяй. Патрэбна было таксама спаткацца з гестапаўцам Вінтэрам. Узяўшы ад Косці сабраныя інфармацыі і весткі, нецярпліва чакаў Вінтэра. Ва ўмоўленай гадзіне спаткаліся ў канспірацыйнай кватэры. Гестапавец быў моцна ўсхваляваны, не паспеў яшчэ нават прывітацца, як пачаў гаварыць.

— Слухайце, маю такую навасць, што не мог дачакацца вашага спаткання. Вось учора наш шэф атрымаў тайны рапорт, што з сваёй кватэры ў горадзе Роўнае на Украіне, едзе гаўляйтэр Эрых Кох. Па дарозе затрымаецца ў Бельску. Пабудзе тут не даўжэй, як дзень, або два. Заначуе ў гасцініцы. Ужо ўчора па загаду ляндрата і шэфа гестапа распачата адпаведныя прыгатаўленні. Асабліва звернута ўвагу на работнікаў абслугоўваючых гасцініцу. Мне здаецца, што вы гэта можаце адпаведна выкарыстаць. Вінтэр стомлена змоўк. Для Валодзі ад нечаканасці заперла дух. Холадна задаваў Вінтэру запытанні наконт мяркуемай аховы асобы гаўляйтэра, хто мае пільнаваць гасцініцу і г. д. На заканчэнне Валодзя загадаў Вінтэру ўдакладніць тэрмін прыезду Коха ў Бельск, чым ён будзе ехаць і адкуль. Наступную сустрэчу назначана праз два дні.

(*Працяг у наступным нумары*)

Добра працуюць пісьманосцы ў Гарадку

Кожны з нас з хваляваннем чакае на пісьманосца. Ён-жа прыносіць нам лісты, на якія прагна чакаем, газеты і часопісы ў якіх толькі напісана аб шырокім свеце і падзеях.

Пісьманосцы з паштовай установы ў Гарадку працу выконваюць добра. З кожным месяцам здабываюць штораз больш чытачоў, імкнуцца заахвоціць насельніцтва чытаць газеты і часопісы. У сувязі з гэтым, што пражывае там у большасці насельніцтва беларускае, гарадоцкія пісьманосцы распаўсюджваюць найбольш «Ніву». Маюць ужо каля 200 чытачоў. Цяпер, калі «Зорка» будзе выходзіць кожны тыдзень пісьманосцы: Янка Гогель, Яўген Грыцук, Аляксандр Лукша, Лявон Ясюкевіч, Янка Карповіч і загадчык пошты Аляксандр Каханові — пастанавілі на новы квартал звербаваць яшчэ сто новых чытачоў «Нівы».

Рэдакцыя шчыра дзякуе пісьманосцам і загадчыку пошты ў Гарадку за распаўсюджванне «Нівы» і здабыванне новых чытачоў. Жадаем новых посьпехаў. (АО)

Прыгожая вёска

Вёска Лявонавічы, Беластоцкі павет, з даўных часоў лічылася самай прыгожай у аколіцы.

Тут невялікая рэчка — Луплянка плыве звіваючыся паміж палёў і сенажацяў, а там зялёнаю істужкаю сасновы бор абцягнуў яе навокал. Вуліца брукаваная.

А ў сучасны момант яна стала яшчэ больш прыгожай, бо электрыфікавана, што калісь людзям нават не снілася.

Дамы і вуліца ярка асветляны. Амаль што ў кожнай хаце ёсць радыёпрыёмнік. (зп)

Гал. рэдактар
Г. ВАЛКАВЫЦКІ

„NIWA“

Adres redakcji: Białystok ul. Manifestu Lipcowego nr 25 tel. 25-89
Organ Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego w Polsce z siedzibą w Białymstoku.
Wydawca RSW „Prasa“ Redaguje Kolegium
Warunki prenumeraty:
Miesiecznie — 2,40 zł.
Kwartalnie — 7,20 zł.
Półrocznie — 14,40 zł.
Rocznie — 28,80 zł
Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch“.
Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki okres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma.
Prenumerate na „Niwe“ przyjmuja również wszystkie urzedy pocztowe i listonosze w całym kraju.
Należność na prenumerate za granica wpłacać na konto — PKO 1-6-100024 PKWZ «Ruch» Warszawa
BZG. Nkl 1.250. T-12

Ваяводскі камітэт Саюза соцыялістычнай моладзі ў Беластоку аб некаторых планах сваёй дзейнасці на 1958 год

14-га снежня г. г. у памяшканні Таварыства польска - савецкай дружбы ў Беластоку адбылася сустрэча сакратарыята ваяводскага камітэта ЗМС з журналістамі Беластока.

Сакратарыят падзяліўся планамі і намерамі ў сваёй дзейнасці на 1958 год.

Беластоцкая ЗМС-аўская арганізацыя больш чым дагэтуль займецца матэрыяльна - бытавымі справамі фабрычнай моладзі. Асобнай праблемай у дзейнасці ЗМС-аўскіх арганізацыяў у наступным годзе — гэта ўзмацненне выхаваўчай працы сярод моладзі.

Не менш важнай задачай арганізацыі ЗМС у даным асяроддзі будзе наладжванне добра прадуманых культурна-грамадскіх мерапрыемстваў з мэтай актывізавання моладзі; даць ёй перспектывы далейшага ўсебаковага развіцця, каб вырваць яе з апатыі. Узрастуць вымаганні і ў адносінах да радавога члена Саюза соцыялістычнай моладзі. У рады арганізацыі будуць прыманы толькі тыя, хто мае закончаную пачатковую школу.

Звернецца асаблівую ўвагу на прыцягненне ў арганізацыю моладзі ад 16-ці да 20-ці год.

Пры ваяводскім камітэце ўтворыцца Ваяводскі асяродак актыву ЗМС у якім, шляхам спрэчак, будзе павышацца ідэйны ўзровень ініцыятыўных членаў гэтай арганізацыі.

Сур'ёзным недахопам у дагэтуляшняй дзейнасці ЗМС-аўскай арганізацыі з'яўляецца тое, што яшчэ ясна не выпрацавана лінія яе дзейнасці ў маладзёжных асяроддзях сярэдніх школ. У бліжэйшы час гэты недахоп будзе выпраўлены.

На весну будучага года сарганізуецца турысцкія шляхі. — Установіцца адпаведная турысцкая адзнака ЗМС-а.

У сучасны момант ЦК апрацоўвае арганізацыйную форму члена ЗМС.

Адным з важнейшых мерапрыемстваў накрэсленых ваяводскім камітэтам ЗМС з'яўляецца шырокае адзначэнне 15-ай галавіны «Звёнзку Валькі Млодых». Утворыцца ваяводская камісія па ўшанаванню такой знамянальнай гадавіны. У Беластоку адбудзецца з'езд былых ЗВМ-оўцаў.

Павятовыя камітэты ЗМС, між іншым, сур'ёзна зоймуцца справай забеспячэння памяшканняў прыбываючай у мястэчкі на далейшую вучобу той часткі вясковай моладзі, якая не ў стане знайсці сабе адпаведную кватэру.

ЗМС звернецца да настаўнікаў за самай шырокай дапамогай арганізацыі.

Канкрэтная праграма дзейнасці ваяводскага камітэта Саюза соцыялістычнай моладзі ў Беластоку на 1958 год канчаткова будзе зацверджана Ваяводскай Радай дэлегатаў тэрытарыяльных канферэнцыяў, якая адбудзецца ў месяцы лютым. (ся)

Прыкладны пісьманосец

Наша вёска Хілімоны, Дуброўскі павет, стаіць у адлегласці 8 км. ад пошты Новы-Двор. Вядома, гэта далекавата.

На працягу некалькіх апошніх гадоў мы мелі вельмі добрага пісьманосца. Быў гэта Генрых Стасюлевіч з Новага-Двара. Амаль кожны дзень, не глядзячы на пагоду прыязджаў з поштай. Калі цяпло на веласіпедзе, а зімою — кулікам. Цяпер ён цяжка захварэў раматусам і сэрцам. Ляжыць у бальніцы. Калі яго не стала — то і пошты няма, часам цэлы тыдзень.

Усе жыхары нашай вёскі жадаюць Стасюлевічу, каб як найхутчэй выздаравеў. А. М.

П'яніца

Міхась Мельнік з вёскі Маскеўцы (Бельскі павет) як дападзе да гарэлкі дык і розум прапʼе.

14.XI. г. г. калі ён ехаў з Бельска дахаты лежачы на возе, конь зышоў з Дубяжынскага гасцінца і накіраваўся да рэчкі напіцца вады. І тут сталася няшчасце. Воз заграз, а гаспадар вываліўся ў рэчку. Шчасце, што людзі ехалі з кірмашу і паспяшылі з помаччу Міхасю Мельніку. Яны яго выцягнулі з возам з вады, палажылі на воз і конь павёз гаспадара дахаты. Па дарозе Міхась Мельнік згубіў адзін туфель і шапку. (мх)

Не ўдалося

У грам. Міколы Несцярука з вёскі Курашава, Гайнаўскі павет, міліцыя знайшла 60-літровую бочку росчыну і забрала 13 літраў самагонкі.

Збожжа на абавязковыя пастаўкі ў яго не было, а на самагонку ніколі не бракавала. Міліцыя арыштавала Міколу Несцярука.

Што чуваць у Бельску

13-га снежня г. г. у памяшканні Павятовага Аддзела Беларускага таварыства ў Бельску адбылася нарада беларускіх настаўнікаў пачатковых і сярэдніх школ горада прысвечаная падрыхтоўцы II-га Павятовага З'езду БГ-КТ. З дакладам на тэму «Роля настаўнікаў у грамадскай працы Беларускага таварыства» выступіў грам. Кастусь Майсеня. У спрэчках па дакладу выступалі грам. грам. Гр. Іванюк, Яраслаў Кастыцэвіч, Іванкевіч, Гаўрычэнка, Карпенюк, Базылюк і другія. У выніку нарады настаўнікі пастанавілі актыўна ўключыцца да падрыхтоўкі II-га Павятовага З'езду Беларускага таварыства.

Беларускія настаўнікі горада Бельска правядуць падрыхтоўчыя сходы па вёсках. Апрача гэтага, ў месяцы студзені сарганізуюць вечарынку прысвечаную 39-ай гадавіне ўтварэння Беларускай Савецкай Соцыялістычнай Рэспублікі і 120-ай з дня нараджэння вялікага беларускага рэвалюцыянера - патрыёта Кастуся Каліноўскага. У арганізацыйны камітэт падрыхтоўкі вечарынкі выбрана грам. грам. Карпенюка, Артысевіч, Лукашук, Іванкевіч і Савіцкую.

Цэны

на 17. XII. 1957 г. у Беластоку

Жыта 100 кг.	270—280 зл.
Авёс 100 кг	260—290 зл.
Ячмень 100 кг.	340—350 зл.
Пшаніца 100 кг	390—400 зл.
Бульба 100 кг.	110—120 зл.
Саланіна 1 кг.	27— 28 зл.
Свіное мяса 1 кг	25— 28 зл.
Валовае мяса 1 кг.	22— 24 зл.
Масла 1 кг.	50— 55 зл.
Гуркі 1 кг	7 зл.
Сушаныя яблыкі 1 кг.	15— 20 зл.
Смятана 1 літр	16— 18 зл.
Пара яек	4— 5 зл.

М. Х.

Толькі для закаханых

Сардэчныя тайны

Валя М. у сваім лісце ў рэдакцыю піша:

«Я, як сталая чытачка «Нівы», хачу звярнуцца да Цябе рэдакцыя, з просьбай, каб парадзіла мне ў важнай для мяне справе.

Нядаўна мне споўнілася 20 год. Яшчэ, калі я хадзіла ў школу, пазнаёмілася з хлопцам, які называўся Коля. Мы з сабой падружылі. Коля быў хлопцам спакойным, добра вучыўся і быў вялікі ахвотнік працаваць на гаспадарцы.

Мы часта размаўлялі аб справах для нас блізкіх і дарагіх, часта хадзілі на забавы і так пачалося паміж намі каханне.

Часта мы марылі аб нашай шчаслівай будучыні. Колі трэба было яшчэ адслужыць войска і пасля гэтага вырашылі мы, што пажэнімся.

Здавалася-б, усё ў парадку, ды сталася інакш.

Неаподаль нашай вёскі ёсць будова. Працуе там шмат людзей з розных бакоў. Жывуць яны ў навакольных вёсках, або даязджаюць з Беластока.

Аднойчы (Коля тады ўжо быў ў войску) сяброўкі зацягнулі мяне на забаву. Было там многа незнаёмых хлопцаў з будовы. Адзін, што называўся Юрка, папрасіў мяне танцаваць — раз, другі... Ён адразу зрабіў на мяне вялікае ўражанне. Што-ж, сам з Беластока, прыгожа ўбраны, прыгожа спяваў і так якасці ўмеў гаварыць, што сама не знаю, што са мной зрабілася. Юрка ачараваў мяне.

Пачалі мы спатыкацца. Да Колі я ўжо пісала радзей і халадней. Юрка сваімі размовамі ўсё больш мяне ачароўваў. Абяцаў цудоўнае жыццё ў горадзе, прысягаў, што я першая дзяўчына, якую ён кахае, што хутка са мной ажэніцца і г. д. Я ўсяму гэтаму верыла, зусім не звяртаючы ўвагі на тое, што Юрка любіў часценька і добра выпіць, што нічым сур'ёзным не цікавіўся, што галоўным у яго жыцці былі забавы і пустое жыццё.

Нядаўна прышлося мне быць у Беластоку. Ідучы Ліповай вуліцай, спаткала я Юрку пад ручку з жанчынай. Убачыўшы мяне пачырванеў і адвярнуўся ў другі бок.

Ад гэтага часу штось са мной зрабілася. Юрку не хачу больш на вочы бачыць, да Колі не пішу, бо саромлюся — я-ж толькі разоў не адпісвала на яго лісты. У вёсцы мне таксама сорамна. Парадзь, дарагая «Ніва», што рабіць»?

ДАРАГАЯ ВАЛЯ! Дзякуем за давер да нас і прымі ад нас наступную параду.

Юрка — гэта чалавек, які не заслужыў на Тваю любоў. Такіх «райскіх» птушак, якія гладкімі словамі, спевам, пустымі прысягамі і абяцанкамі здабываюць сабе прыхільнасць дзяўчат, ёсць нажаль нямала.

Трэба яго выкінуць з сэрца і галавы. Ты маладая. Ня гледзячы на тое, што Колі зрабіла крыўду, ён напэўна Цябе кахае і перабачыць Табе ўсё. Радзім напісаць да Колі шчыры ліст, вытлумач яму сваё кароткае засляпленне і ён напэўн- Цябе зразумее.

Толькі не падай духам. Валенька! Перад Табою будучыня! Напэўна будзеш яшчэ шчаслівай.

СЭРЦАЙКА

СПОРТ

Беларусь — Югаславія

Нядаўна ў Мінску адбылася міжнародная сустрэча барцоў Беларусі і Югаславіі. Перамаглі беларускія спартсмены з лікам 7:1.

Рэдакцыйная пошта

Ф. В. з БЕЛАВЕЖЫ. Пра цікавячыя Вас малярскія апараты даведваліся ў «Пшедсембёрстве Робут Інсталяцыйных Будаўніцтва Тэрэновэго» у Беластоку. Адказалі нам, што такіх апаратаў ужо не маюць.

А. М. — ХІЛІМОНЫ. Дзякуем за ліст. Просьбу Вашу выконваем.

Я. СЕМЕНЮК — БЕЛЬСК. Вясковыя жарты добрыя — прысылайце яшчэ, ахвотна выкарыстаем.

В. М. — БЕЛЬСК. Чаму не падаеце адрасу? Ананімных лістаў не выкарыстоўваем.

ШЧАСЛІВЫ СУСЕД

Сяджу я каля стала,
Успамінаю сына.
Ажно нешта загуло —
Нешта затрубіла.

Устаў у аконца паглядзець
— Затрубіла зноўка.
Зацікавіла мяне,
Глянуў — аж таксоўка.

Дзверы скрыпнулі ў міг,
Жэня мой выходзіць.
Як люстэрка зіхаціць,
Чуб ляжыць па модзі.

Здрастуй Жэня! Як жывеш?
То твая машына?
— Я ласкава запытаў,
Гледзячы на сына.

Добра, бацька, не пытай.
Раскажу ў падворку.
Шырай бромку адчыняй,
Увяду таксоўку.

Мілы Жэня — заязджай,
Сунь таксоўку тылкам.
У хату хуценька шагай,
Жджэ цябе бутылка.

Жэня сеў каля стала
І гаворыць бойка.
Пра цяперашне жыццё,
Як ездзіць таксоўкай.

Вып'ем Ганна чарку, дзве
За здароўе сына.
Хай у машыне цэлы век
Ездзіць малайчына.

Каб з магілы бацьку звёў —
Расказаў-бы лоўка
Пра жыццё сваіх сыноў,
Што ездзяць у таксоўках.

А калісці бацька мой
Вазіў па дарозе
Пецю, Ваню і мяне
У драбінястым возе...

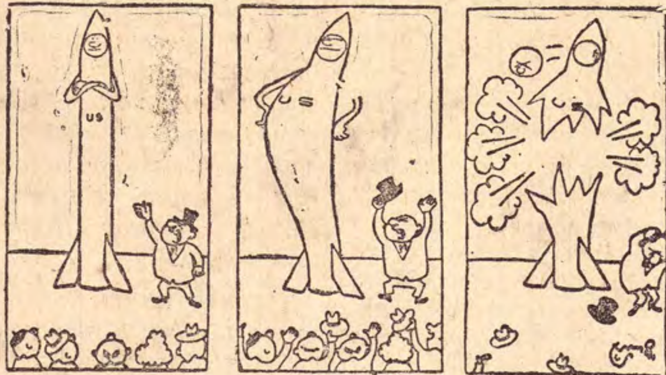
З кімсь сусед размову вёў
Я стаяў і слухаў.
Крапаў дождж, я не ўступаў,
Аж змачыў кажуха.

Вось дык гутарка была
У суседаў цікава.
Узяў чарніла і пяро,
Трэ брацца за справу.

Жэня твой таксоўкай стаў
Ездзіці ад лоні,
А мой Пеця ўжо даўно
Ездзіць у балёні.

Можа ёсць памылка дзе,
Выбачай рэдактар,
Бо не вельмі грамацей
Іванка Ігнатка.

Бельскі павет

Падзенне сенсацыі.

(Берлінэр Цайтунг)

У суседзях

— Ну, Максім, бачу, ты пачаў жыць на шырокую ногу, калі купіў радыё.

— Якое там радыё, цёшча прыехала і парадкі наводзіць. Ужо другі дзень дыхнуць не дае.

Вытлумачыў

— Чаму наеўшыся селядцоў гэта піць хочацца?

— Бач, селядзец — марская жывёліна, ён і ў жываце не можа абыйсціся без вады.

Прыслаў «Янка»

Нявінны

— Гэтае пісьмо знайшла ў кішэні тваёй марынаркі — гаворыць жонка, паказваючы пісьмо свайму мужу.

— «Гэта не да мяне пісалася» — адказвае пачырванеўшы вінаваты муж.

«Не да цябе, а да майго брата. Я яго дала тры тыдні таму, каб ты занёс на пошту».

Ашукаў

Хлопату па вушы меў італьянец Эмерэ Бельградо. Маючы таемнае спатканне, аб якім ніхто, а асабліва жонка, не павінны былі ведаць, ён затрымаўшыся ў гасцініцы падаў да прыпіскі выдуманае ім прозвішча і імя. Аказалася, што гэткае прозвішча і імя меў вядомы ашуканец, якога шукала паліцыя.

Парт'ер узяўшы Бельградо за гэтага махляра паведаміў паліцыю, якая рыштавала Бельградо. І тут прышлося яму даказваць, што ён не ашуканец.

Спажыўцы

Спажыўцы, людзі неспакойныя, штодзень бачаць новыя патрэбнасці. Раніцаю бегаюць за малаком, булкамі. Потым спяшаюць у крамы за гароднінай, мясам, па дарозе заходзяць у каланіяльныя крамы і купляюць макароны, цукар, крупу, або іншую нейкую пятрушку. Увесь дзень круцяцца спажыўцы ў крамах, як мухі каля мёду.

У нас многа гаворыцца аб інтарэсах спажыўцоў, для іх нават бытавыя арцелі адкрыты, дзе сціраюць бялізну, падбіваюць падноскі, рапаруюць гадзіннікі і робяць шмат іншых рэчаў неабходных спажыўцам.

За кошт спажыўцоў многія жывуць лепш чым самі спажыўцы і глядзяць на спажыўца звысоку, пагардліва, так як глядзіць чалавек на надаедлівую муху. А спажыўцоў у нас мільёны. Расце прагрэс у краіне, а затым растуць і патрэбы спажыўцоў.

У сорак шостым годзе спажыўцы бегалі за каробкай індыйскай кравяной каўбасы, а цяпер вяндліну купляюць, добрыя кнігі і наракаюць на «Фільм Польскі», што ніяк не выпусціць добрай кінокарціны.

Гэтая цяжкая атмасфера атрымалася з прычыны ўзросту патрэб з боку спажыўцоў і кансерватызма сярод людзей, што абавязаны гэтыя патрэбы задавальняць. Нашыя продкі нюхаючы тытун гаварылі: «Не нос для табакеры, а табакера для носа», а цяпер людзі гэты погляд мадэрнізавалі і многія гавораць, што нос для табакеры зроблены.

Абслугоўваючы спажыўцоў дужа энергічныя. Арганізавалі таварыства ўзаемадапамогі. Асабліва добра відаць гэта ў правінцыяльных гарадах. Там, для служачых абутковага магазіна адкладваецца мяса ў мясной краме, апельсіны ці лімоны ў краме з каланіяльнымі таварамі, танная бялізна ў канфекцыйнай краме, а калі надыйдзе транспарт чэшскага абутку — то кожная з гэтых крамаў атрымае сваю «належную» частку. Неспакойны спажывец гайсае як апараны паміж членамі таварыства ўзаемадапамогі стараючыся што-небудзь купіць і лаецца непрыгожымі словамі, бо нідзе нічога не дастане.

І будзе так далей, як самі спажыўцы не стануць дапамагаць нашым органам змагацца за добрасумленныя і справядлівыя адносіны да спажыўцоў.

Дзядзька Лявонь

У сваёй хаце гаспадар

Аднойчы жонка Мікіту адлупцавала. Мікіта ўлез пад стол і плача. Прыходзіць сусед і пытае:

— Чаго-ж ты там сядзіш?

А Мікіта на тое:

— У сваёй хаце гаспадар. Дзе захачу там і сяджу.

— Татачка, заўтра напішу ў «Ніву», што ты ўжо прагрэсіўны чалавек, бо стаў мыць ногі.

Запрацаваўся

Муж позна вяртаецца з працы з установы.

— «Што гэта, так запрацаваўся, што ўжо і на абед на пору прыйсці не можаш» — выгаворвае яму жонка.

— «Выбач даражэнькая — заспаў» — адказвае запрацаваны муж.

З народнага

Як селянін ашукаў смерць

Пайшоў аднойчы селянін у лес. Ідучы з леса спаткаў старэнькую і сухенькую бабульку. Нясла яна дровы ў плахце і многа ўсялякага зелля. Відаць змарылася, бо села на пянёчку каля дарогі. Добрае сэрца меў селянін і кажа бабульцы:

— Сядай мне на плечы. Паднясу цябе. Бабулька села на спіну, а селяніну і чуць цяжэй не стала, такая бабулька была лёгкая. Перад вёскай бабулька злезла і сказала:

— Дзякуй табе! Я Смерць і калі стану каля твае галавы, то ведай, што памрэш. Калі буду стаяць у нагах — выздравееш. Ты мне памог і толькі табе я гэта сказала.

Смерць хуценька адыйшла ад селяніна, а ён прыйшоў да дому і ўсё думаў аб смерці. Праўда, доля то ў яго цяжкая, але паміраць ніяк не хочацца. Не еў, не піў, а ўсё думаў. Аднак і прыдумаў. Зрабіў ложак, які быў на восі і мог абкручвацца.

Прайшоў нейкі час, аж-но селянін занямог і лёг у свой ложак. Раптам дзверы ціхенька скрыпнулі і дахаты ўсунулася Смерць. Ціхенька шла проста да селянінавай галавы. Тады той адапхнуўся разам з ложакам і абярнуўся нагамі да Смерці. Смерць зноў кінулася да галавы. Селянін зноў абярнуўся да яе нагамі. Смерць як не здавала, як не скакала, ніяк не магла стаць пры селянінавай галаве. Яна так і пайшла з нічым. А селянін хутка выздаравеў і доўга, доўга цешыўся добрым здароўем.

Я. С.
Бельск

ЭПІГРАМЫ

СУСЕДКІ

Заўсёды суседкі
Сварацца за дзеткі.

САДЫ.

Перашкаджаюць халады,
Таму дрэнныя сады.

КОРАНЬ

Не забяру за адзін раз

На малым прыпынку выходзіць з поезда грубы, як бочка пан і разглядаецца за фурманкай. Стаяў толькі адзін сялянскі воз з худым канём.

Пан пытае селяніна ці ведае ён вёску К. Селянін адказвае, што ведае.

— То можа мяне адвязеш, я табе добра заплачу. Селянін глядзіць на пана і чухаючыся па галаве, гаворыць: — Усё гэта добра паночку, толькі надта дрэнныя дарогі і я не знаю ці вас за адзін раз забяру.

Я. С.

АГАФОН АБРОТКА Ў АБНОВУ

Словы — ВІНЦУК ГРАБОВІЧ

Рысункі — АГЛАЯ АРТЫСЕВІЧ

У школе гоман, радасць, смех.
Крычаць дзеткі:— Сыпле снег!
Зямлю сцеле ў белы пух —
Хутка санкі пойдуць у рух!

Конік з санкамі бяжыць,
Прыгажэй званок звініць.
Ах званочак, ах званок —
У школе кончыўся ўрок!

Хлопцы жартамі, насмешкі
Пачынаюць біцца ў снежкі.
Падымаюць крык дзяўчаткі—
Зрабі Агафон парадкі.

Агафон — Рэбяткі, ўвага!
Узімку трэба мець развагу—
Дзе і як можна гуляць,
Каб самому не дастаць!

Развязка красворда з 45 нумара «Нівы»

«Сорак год Вялікага Кастрычніка».

Кніжныя ўзнагароды атрымалі:

1. Яўгеня Казлоўская, Гацькі, Бельскага павета.
2. Анна Яроцка — Крынкі, Сакольскага павета.
3. Пётр Харкевіч — Беласток.
4. Вольга Артымовіч — Аўгустова, Бельскага павета.
5. Мікола Панфілюк, Дубічы-Царкоўныя, Гайнаўскі павет.
6. Людміла Швайко — Рыбалы, Бельскага павета.
7. Зіна Якімюк — Курашава, Гайнаўскі павет.
8. Уладзімір Сілюлько — Сухенічы, Сакольскі павет.
9. Янка Місько — Слонім БССР.
10. Уладзімір Рудзь — Нетупа, Сакольскі павет.

Узнагароды высылаем поштай. В.